

45. ČÍSLO / VII. ROČNÍK

7 Kč (8,50 Sk)

7. LISTOPADU 1999

Z obsahu:

Božská ctnost lásky:

lásky k bližním

Jan Pavel II. při
generální audienci

20. října 1999

– strana 2 –

Lidská důstojnost v nemoci a ve smrti

P. Hermann Zeller TJ

– strana 4 –

Listopad

Petr Lippert TJ

– strana 5 –

Poslední dny mého otce

Raisa Maritainová

– strana 6 –

Oslavy volby Svatého otce

Homilie Mons.

dr. Antonína Lišky

– strana 8 –

Svátek Svatého otce

Projev apoštolského

nuncia G. Coppy

– strana 9 –

Pluralita a polarizace

Odpovědi na dotazy

a podněty čtenářů

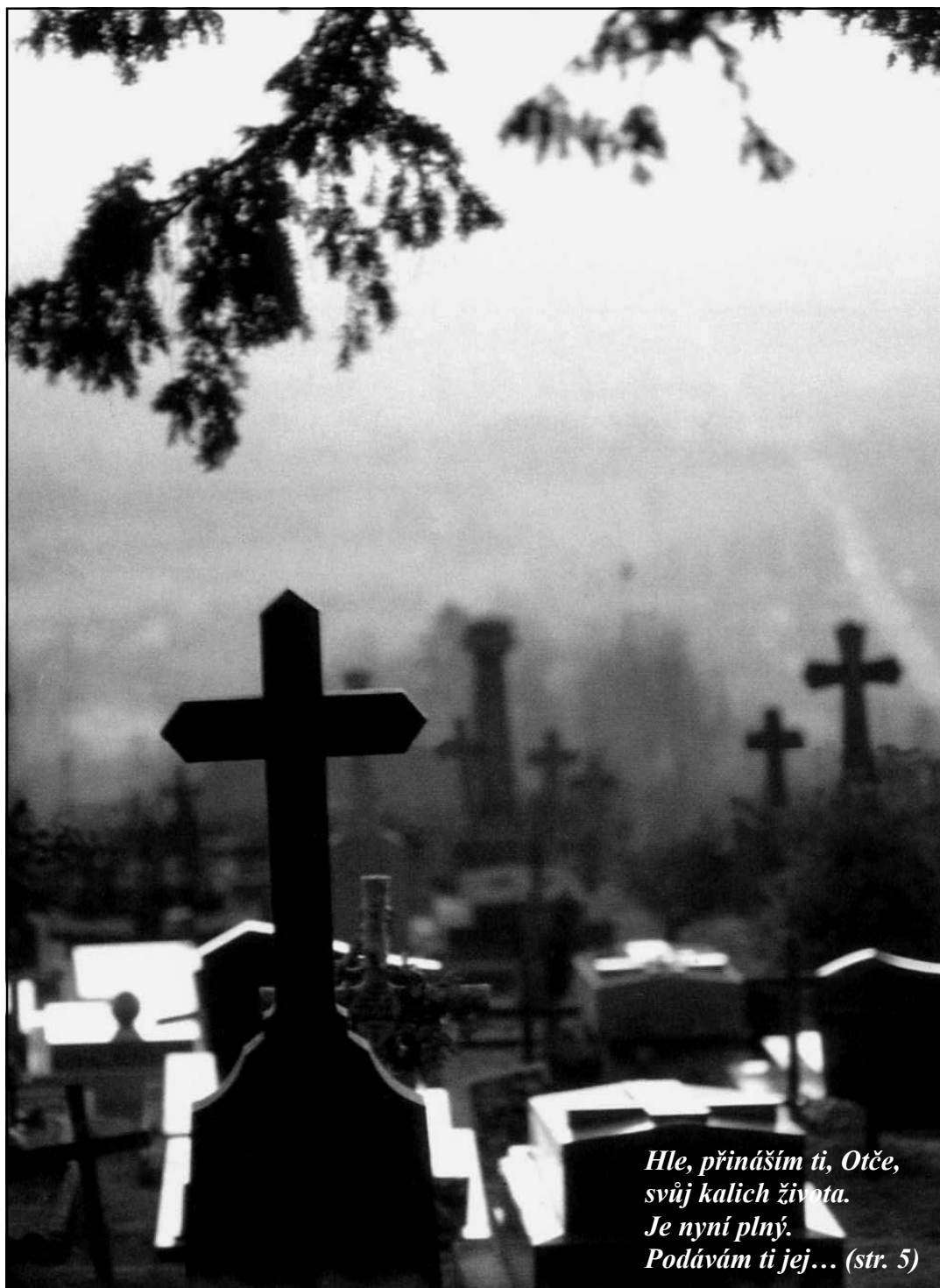
– strana 9 –

Nové »kameny úrazu«

darwinismu

Wolfgang Kuhn

– strana 12 –

*Hle, přináším ti, Otče,
svůj kalich života.
Je nyní plný.
Podávám ti jej... (str. 5)*

Božská ctnost lásky: láska k bližním

„Říká-li někdo: »Miluji Boha«, ale nenávidí svého bratra, je lhář. Neboť kdo nemiluje svého bratra, kterého vidí, nemůže milovat Boha, kterého nevidí. A on nám dal toto přikázání: aby ten, kdo miluje Boha, miloval i svého bratra“ (1 Jan 4,20–21).

Novost křesťanství

Božská ctnost lásky, o které jsme hovořili v minulých katechezích, se vyjadřuje v dvojím směru: vůči Bohu a vůči bližnímu. V jednom i v druhém ohledu je plodem stejné dynamiky života Nejsvětější Trojice v nás.

Láska má totiž svůj zdroj v Otci, projevuje se plně ve velikonoční oběti ukřižovaného a zmrtvýchvstalého Syna a je v nás vlita Duchem svatým. V ní nás Bůh činí **účastníky své vlastní lásky**.

Kdo miluje skutečně s láskou k Bohu, bude milovat také bratra tak, jak ON jej miluje. V tom spočívá velká novost křesťanství: nemůžeme milovat Boha, jestliže nemilujeme bratry a nevytváříme s nimi niterné a trvalé společenství lásky.

ho jako sebe samého (Lv 19,18). Pokud se v prvním okamžiku zdá, že toto přikázání se omezuje pouze na Izraelity, je nicméně chápáno krok za krokem ve stále širším smyslu, zahrnuje i cizince, kteří bydlí uprostřed nich, s připomínkou, že i sám Izrael byl v egyptské zemi cizincem (srov. Lv 19,34; Dt 10,19).

Novozákonní naplnění

V Novém zákoně je tato láska přikázána ve smyslu jasně všeobecném: předpokládá pojetí bližního, které nemá hranic (srov. Lk 10,29–37) a je **rozšířeno na nepřátele** (srov. Mt 5,43–47). Je důležité si povšimnout, že na lásku k bližnímu se nahlíží jako na **napodobování a prodloužení milosrdné dobrotivosti nebeského Otce**, který pečuje o potřeby všech a nedělá mezi osobami rozdílu (srov. tamtéž, v. 45). Váže se nicméně na lásku k Bohu: obě přikázání totiž představují **syntézu a vrchol Zákona a Proroků** (srov. Mt 22,40). Jenom ten, kdo uskutečňuje obě přikázání, není daleko od Božího království, jak zdůrazňuje Ježíš, když odpovídá na zákoníkovu otázku (srov. Mk 12,28–34).

Láska jako plod Ducha svatého

Když sledujeme tento plán, který spojuje lásku k bližnímu s onou láskou k Bohu a obě s Božím životem v nás, je snadné pochopit, že láska je představena v Novém zákoně jako plod Ducha, dokonce jako první mezi mnoha dary, které svatý Pavel vyjmenovává v listě Galaťanům: *Ale ovoce Ducha je láska, radost, pokoj, shovívavost, vlíd-*

nost, dobrota, věrnost, tichost, zdrženlivost (Gal 5,22).

V teologické tradici se rozlišují, i když ve vzájemném vztahu, božské ctnosti a dary a plody Ducha svatého (srov. KKC 1830–1832). Zatímco ctnosti jsou trvalé vlastnosti, které jsou dány tvorem vzhledem k nadpřirozeným skutkům, které má vykonávat, a dary zdokonalují jak teologické, tak morální ctnosti, plody Ducha jsou ctnostné skutky, které osoba vykonává s lehkostí, jakoby ze zvyku a se zalíbením (srov. sv. Tomáš, Summa th., I–II, q 70 a, 1 ad 2). Tato rozlišení neodporují tomu, co tvrdí sv. Pavel, když mluví o jednotlivých plodech Ducha. Apoštol totiž chce vyjádřit, že plodem po výtce je sama **Boží láska, která je duší každého ctnostného činu**. Jako slunce se projevuje v nekonečné stupnici barev, tak se láska projevuje v mnoha různých plodech Ducha.

V tomto smyslu se v listě Kolosanům říká: *A nade všechno mějte lásku, která je svorník dokonalosti* (3,14). Hymnus na lásku je obsažen v prvním listě Korinťanům (srov. 1 Kor 13), který oslavuje toto **prvenství lásky** mezi všemi jinými dary (srov. vv. 1–3), dokonce i před vírou a nadějí (srov. v. 13). O ní apoštol Pavel tvrdí: *Láska nikdy nepřestává* (v. 8).

Christologický charakter lásky k bližnímu

Láska k bližním má christologický odstín, neboť se má rovnat daru, který Kristus uskutečnil tím, že dal svůj vlastní život: *Z toho jsme poznali lásku: že Kristus za nás položil svůj život; také my jsme povinni položit život za své bratry* (1 Jan

PROSBA SVATÉHO OTCE
Děkuji všem, kteří mi znovu vyjádřili vroucí přání a ujistili mě, že budou na mne pamatovat před Pánem, a prosím, aby mě dále provázeli svými modlitbami, abych mohl věrně naplnit službu římské Církvi a celému křesťanskému lidu. Znovu úplně svěřuji Panně Marii svou osobu a své poslání v celé Církvi, pro kterou ona je něžnou a starostlivou Matkou.

3,16). Měřeno podle Kristovy lásky můžeme je označit jako **nové přikázání, které umožňuje rozpoznat pravé učedníky**: *Nové přikázání vám dávám: Milujte se navzájem; jako já jsem miloval vás, tak se navzájem milujte i vy. Podle toho všichni poznají, že jste moji učedníci, budete-li mít lásku jedni k druhým* (Jan 13,34–35). Christologický význam lásky k bližnímu zazáří při druhém Kristově příchodu. Právě proto totiž bude konstatováno, že měřítkem, podle kterého se posuzuje přihlínutí ke Kristu, je přesně **každodenní a viditelné uskutečňování lásky k nejpotřebnějším bratřím**: *Měl jsem hlad, a nasýtily jste mě...* (srov. Mt 25,31–46).

Jenom ten, kdo se dá strhnout bližním a jeho nouzí, ukazuje konkrétně svou lásku k Ježíši. Uzavřenost a lhostejnost k »druhému« je uzavřeností vůči Duchu svatému, opomíjením Krista a popřením univerzální Otcovy lásky.

L'Osservatore Romano
21. 10. 1999
Mezititulky a zvýraznění redakce Světla

Učení Písma svatého

Učení Písma svatého je v tomto směru jasné. Láska k bližním je uložena již Izraelitům: *Nebudeš se mstít synům svého lidu a nezanevřeš na ně, ale budeš milovat svého bližní-*

Pozdrav a přání prezidentovi

Nový italský prezident prof. Carlo Azeglio Ciampi vykonal svou první oficiální návštěvu ve Vatikánu u příležitosti 21. výročí volby Jana Pavla II. L'Osservatore Romano uveřejnil článek, ve kterém vyslovil novému prezidentovi svůj srdečný pozdrav a vroucí přání.

Pravá moudrost

Zamyšlení nad liturgickými texty
dnešní neděle

Bděte, protože neznáte den ani hodinu

Setkáváš se s Ježíšem dva dny před jeho posledními Velikonocemi. Všechno, co uslyšíš z jeho úst, jsou jeho poslední, nejnaléhavější a nejdůležitější doporučení. Připrav se modlitbou a usebraností tak, aby sis odnesl poznání, povzbuzení a milost, která ti pomůže najít klíč a sílu ke správným rozhodnutím.

Ježíš se opět vrací k oblíbenému přirovnání svého království ke svatební slavnosti. Ale mluví tentokrát o družičkách, které mají být ozdobou jeho svatebního průvodu a které se při jeho příchodu rozdílně zachovaly. Poslouchej jej s vědomím, že i ty jsi pro něho jedním z těch, kteří mají jít naproti nejkrásnějšímu a nejvznešenějšímu Ženichovi. Být v jeho průvodu jako zářící lampa je nejvyšší ctí a vyznamenáním.

Ale je třeba se vyrovnat s jednou obtíží. Chvilu Ženichova příchodu je nejistá. Doba čekání se může proměnit v náročnou prověřkou věrnosti a moudrosti. Ježíšovo podobení ti dává nahlédnout do osudu neprozřetelných dívek. Chce tě tak upozornit na nebezpečí, aby tě ospalost dlouhé chvíle čekání nepřivedla do řad těch družiček, které se zachovaly nemoudře. Snaž se dobře pochopit, co je rozděluje na rozumné a nerozumné. Rozumné neztrácejí ani v době ospalé nejistoty ze zřetele své konečné poslání. Za všech situací myslí především na to, aby jejich lampy byly připraveny. Nerozumné naopak začaly brát svou přípravu na lehkou váhu.

Čím více Ženich otálí, tím více může vzniknout dojem, že doba jeho příchodu se nepřibližuje, ale vzdaluje. Může se ti zdát, že na potřebnou přípravu je ještě hodně času a že na ni budeš moci myslet později. Ale jak se vzdaluje naléhavost přípravy na konečné setkání se Ženichem, tak také v tvé duši stále více bledne a vytrácí se touha po nejvyšší cílové radosti. A protože ty nemůžeš žít bez radosti, na její místo se tlačí a zdomáčňují jiná náhradní potěšení a lidské útěchy.

Neodsouváš myšlenku na Ženichův příchod, protože by tě mohla rušit v tom, na co sis po dobu prodlužujícího se očekávání navykla? Spíše se obávej opaku: aby to, co tě přesprávil zaměstnáva a těší, nenarušilo povážlivě tvou připravenost na tvůj jediný cíl a jedinou skutečnou radost.

Jestliže tě překvapí a nepříjemně zaskočí náhlé zvolání: *Ženich je tu, jdi mu naproti!*, není to proto, že ON přišel nečekaně, ale pou-

ze proto, že ty jej nečekáš, ačkoliv je to tvé jediné celoživotní poslání.

Sečti všechny své časné jistoty, všechny své plány, všechny své činnosti a zájmy, ve kterých máš takové zalíbení. Všechno to, co není spjato s tvým Pánem, může se ti zhroutit jako zcela marné a nicotné během jediného, a to i docela blízkého okamžiku. Co naopak je neotřesitelně jisté a naprosto nevyhnutelné, bez ohledu, zda na to myslíš, nebo ne, je jistota Ježíšova příchodu: Až se náhle objeví, buďto bude tvá lampa připravena, a pak vstoupíš s Ženichem na svatbu, nebo se nepřipraven opozdíš a uslyšíš jednou provždy už jen *Neznám tě*. Pak ovšem zůstaneš v temnotě před nenávratně zavřenými dveřmi. Zda tyto tak protichůdné alternativy pociťuješ jako nepřijemnou hrozbu, anebo naopak jako radostnou a bezpečnou naději, která tě může potěšit za všech okolností, závisí na stavu tvé lampy, tedy na tom, co se stalo pro tebe převažujícím zdrojem tvé radosti. Pán Ježíš by tě do tohoto podobenství jistě neuváděl, kdyby vůbec nehrozilo nebezpečí, že tě jeho příchod může zastihnout tak nepřipraveného, že už nenajdeš možnost znovu rozsvítit svou vyhaslou lampu. *Kdo vytrvá až do konce, ten bude spasen.*⁽¹⁾

I když Ženich jakkoliv otálí se svým slavnostním příchodem, není to proto, že by tě chtěl ochudit o tvoji radost. On přece ví, pro co tě stvořil: *Radost z Pána je tvoje síla.*⁽²⁾ Radost z Pána je také jediný vhodný olej pro tvoji lampu. Ale musíš čerpat olej radosti ze správného zdroje, to znamená hledat všechnu svou radost a potěšení v tom, co je radostí Ježíšovou. Jeho svatba je proto slavností největší a nehasnoucí radosti, protože je oslavou jeho **úplného a nekonečného sebedarování**.

Nesmírnost této cílové radosti staví všechny dočasné radosti a stejně tak i všechny dočasné bolesti do zcela jiného světla. Je to světlo pravé moudrosti, která sama obchází a hledá ty, kdo jsou jí hodni, na cestách se jim ukazuje a při každé myšlence jim vychází vstříc. Je-li Ježíš tvůj Bůh a jestliže tvá duše po něm žízni jak vyprahlá země,⁽³⁾ můžeš v záři tohoto světla potkávat vytouženého Ženicha na každém kroku: v každém bližním se ti nabízí jako příležitost k pravé a nejvyšší radosti: k radosti ze sebedarování.

Můj Ježíši, *tvá láska je lepší než život, mé rty tě budou chválit.*⁽⁴⁾

Bratr Amadeus

⁽¹⁾ Mt 24,13; ⁽²⁾ Neh 8,10;

⁽³⁾ srov. resp. žalm 63; ⁽⁴⁾ tamtéž.

Liturgická čtení

1. čtení – Mdr 6,12–16

Moudrost září a nevadne, snadno ji vidí ti, kdo ji milují, dává se nalézt těmi, kdo ji hledají. Předchází ty, kdo po ní touží, a ukazuje se jim první. Neunaví se, kdo k ní časně přichází, najde ji, jak mu sedí u dveří. Myslet totiž na ni je svrchovaná prozíravost, kdo kvůli ní bdí, brzy je bez starosti. Vždyť sama obchází a hledá ty, kdo jsou jí hodni, na cestách se jim ukazuje s přízní a při každé myšlence jim vychází vstříc.

2. čtení – 1 Sol 4,13–18

Nechceme vás, bratři, nechat v nevědomosti o těch, kteří už zemřeli. Nesmíte pro ně truchlit tak jako ostatní, kdo nemají naději. Poněvadž věříme, že Ježíš umřel i vstal z mrtvých, věříme také, že s Ježíšem přivede Bůh i ty, kdo zesnuli ve spojení s ním. Říkáme vám to přece, jak nás Pán o tom poučil: My živí, kteří se dožijeme příchodu Páně, nepředstihneme ty, kdo budou už mrtví.

Až totiž bude dán rozkaz, až zazní archandělův hlas a Boží polnice, sám Pán sestoupí z nebe. Napřed vstanou zemřelí křesťané, potom my, kteří od té chvíle zůstaneme naživu, budeme spolu s nimi uchvázeni v oblacích do vzduchu vstříc Pánu. A pak už budeme s Pánem navždycky. Těšte se proto navzájem těmito slovy.

Evangelium – Mt 25,1–13

Ježíš řekl svým učedníkům toto podobení: „Nebeské království je podobné deseti pannám, které vzaly lampy a vyšly naproti ženichovi. Pět z nich bylo pošetilých a pět prozíravých. Pošetilé vzaly sice lampy, ale nevezly s sebou olej, prozíravé si však vzaly s lampami také do nádobek olej. Když ženich dlouho nepřicházel, začaly všechny podřimovat a usnuly. Uprostřed noci se strhl křik: ‚Ženich je tady! Jděte mu naproti!‘ Tu všechny ty panny vstaly a začaly si upravovat lampy. Pošetilé prosily prozíravé: ‚Dejte nám trochu oleje, lampy nám dohasínají.‘ Ale prozíravé odpověděly: ‚Nemůžeme, nestačilo by pak ani nám, ani vám, dojděte si raději k prodávacům a kupte si.‘ Jakmile však odešly nakoupit, přišel ženich a ty připravené vešly s ním na svatbu a dveře se zavřely. Později přišly i ostatní panny a volaly: ‚Pane, pane, otevři nám!‘ On však odpověděl: ‚Amen, pravím vám: Neznám vás.‘ Bděte tedy, protože neznáte den ani hodinu.“

Lidská důstojnost v nemoci a ve smrti

Je těžké mluvit o nemoci a o smrti tak opatrně, aby se to někomu bolestně nedotklo. Naše téma je vážné, tajemné a bolestné, a proto je rádi přehlízíme. Ale právě proto je potřebné mluvit o něm otevřeně a obrátit naše myšlenky tak, aby posílily naši životní odvalu.

Je to pravda: nemoc a smrt pojmáme jako ohrožení a zničení své existence. A ptáme se: Jak je tu možno ještě hovořit o zachování lidské důstojnosti? Ale to není žádná fráze, pokud je zde něco, co navzdory rozpadu a zničení zůstává nedotknutelné a nepomíjivé. V nebezpečí cítíme nutnost zkoumat svou lidskou skutečnost po všech stránkách.

Mohli bychom snést množství literatury na toto téma, mohli bychom se vyzbrojit citáty vědeckými i básnickými. Ale mně se zdá důležitější, aby každý, protože to se týká každého, mohl se sám a bezprostředně na základě své vlastní zkušenosti pokusit představit si poctivě osud, kterému stane sám a nezastupitelně tváří v tvář. Jestliže nejde o odborné jednotlivosti, nýbrž o smysl života a umírání jako celku, je třeba prostě naslouchat svému nitru a Božimu slovu.

Budeme vždy mluvit o obou částech, tj. o nemoci a o smrti najednou, neboť mezi oběma je rozdíl pouze co do intenzity. Problém obou je v základě týž: biologický sestup. Oslabení biologického života začíná nemocí a končí smrtí. Nemoc je stín smrti, který ji předchází, a smrt je důsledek vyčerpání naší tělesné životní síly. Obojí znamená porážku, která je od počátku dána konečností a závislostí našeho života. Obojí představuje jednu otázku a na tu chceme dát také jednu odpověď. Tato odpověď nesmí být polovičatá, protože to by stačilo sotva na bolesti zubů. Tato otázka zní: Jak můžeš zůstat člověkem, když

musíš na sebe vzít nemoc a smrt? A křesťanská odpověď zní: Můžeš, jestliže Bůh, který je tvým původcem, je také skrze tvůj zánik tvým cílem, jestliže tento tvůj porušitelný život nese v sobě vyšší než jen biologický smysl, a tím zajišťuje tvoji důstojnost.

Nejdříve bych chtěl hovořit o **falešných formách** překonávání nemoci a smrti. Jsou to např. různé únikové cesty. Dvě směřují k potlačování, jedna je pouhou frází.

Potlačování může být diktováno strachem. Vidíme, že na nás přicházejí obtíže, zavřeme oči a strneme. Jen nic nevidět, na nic nemyslet, ničeho se nedotýkat. Duše leží jako v křeči a jakákoliv konfrontace s problémem je předem vyloučena.

Lehkomyslní potlačují nemoc a smrt elegantněji. Jednoduše otázku ignorují a odvracejí se od ní. Zůstávají veselí a aktivní ve směru, kterým chtějí jít. Skutečný směr, který nabývá jejich život, snaží se přehrát tak dlouho, pokud je to vůbec možné. Marnost jejich útěku se ukáže teprve na konci slepé uličky, kde začnou nakvap, bohužel často marně, hledat orientaci.

Třetí úniková cesta vede do frází. Někteří věří, že problém ovládnou správnou formulací. Čím nadnesenější jsou jejich slova, tím rychleji získávají uznání a stanou se módou. Pak se tyto fráze převalují od jedné diskuse k druhé, z jedné knihy do druhé. Ale sílu dát nemohou, protože jsou prázdné a neobsahují žádný správný náhled.

Vyjmenovali jsme tři falešné únikové cesty. Ale jsou také chybné formy setrvávání v nemoci a smrti: deprese a hysterie. Ani jedna, ani druhá nouzi nepřekonává, nýbrž obě hledají nějaký způsob, jak se za ni pomstít.

K depresi: Když někdo pocítí bolest, je v nebezpečí, že

začne zevšeobecňovat, pokládat všechno za nepřátelské, odporné, zlé a nesmyslné. Nemoc, smrt a vlastní já stojí tak v centru všeho uvažování, že vše ostatní kolem je zatemněné a zkažené. V tomto egocentrismu a převrácení hodnot je člověk vztahovačný, trudnomyslný, zatrpklý a zemdlený. To určitě není projevem uchované lidské důstojnosti.

Hysterický člověk pocítuje nejdříve stejné zranění, ale nezůstane u nerozumné rezignace, nýbrž snaží se (často nevědomky) vytlouct kapitál ze svého nejdříve skutečného a pak i domnělého utrpení. Používá je, aby kladl svému okolí náročné požadavky. Proto své bolesti pěstuje, nafukuje je, ustavičně o nich mluví a vynucuje si tak pozornost, soucit a péči. Pěstuje formální kult kolem sebe a všeho, co je hodné politování. Sám tak sebe zakopává ve své bídě, že nenachází východisko, ani když jsou mu dveře zcela otevřené. Jednoho dne přijde o poslední zbytek životní radosti a jeho fyzické zhroucení je na dosah.

Nesmíme si myslet, že těchto pět typů se objevuje vždy v čisté podobě. Spíše se objevují smíšené, při čemž jeden rys více nebo méně převládá a dává tak situaci jméno. Ale všechny se tak či onak odmítají smířit se zkušeností, že náš život i naše pocity blaha mají své hranice.

Smíšené jsou přirozeně i formy, ve kterých je možno tyto hranice přijímat a snášet je více méně důstojně. Nikdo není prost úzkostí a pochybností, ale ne všichni proto ztrácejí svou poslední naději, ne každý ztrácí postoj a humor, ne každý zamotává svého ducha do náhradních řešení a ztrácí odvahu k tajuplné cestě, jakou je život a smrt člověka.

Naše téma mluví o možnosti zachovat důstojnost v nemoci

a ve smrti. Ale co může nemocný nebo umírající dělat »důstojně«? Co je třeba zachovat, když aktivita je ochromena a nakonec vyhasíná? O subjektivně důstojném jednání nemocného je možno mluvit potud, pokud mu zbývá prostor svobodné iniciativy, když z toho, že se musí vzdát sám sebe, může učinit úkon odevzdanosti.

Ale není to už samo v sobě objektivně nedůstojné, není to nepřístojnost a nesmysl, že onemocníme a umíráme? Není v tom projev bankrotu, který je zahanbující, nevysvětlitelná krutost, dopuštění, které člověk připouští se skřípajícími zuby, katastrofa, před kterou, pokud je to jen možné, unikáme?

Odpověď na otázku, co je člověka důstojné, a co ne, můžeme najít jedině tehdy, když máme jasno o smyslu lidského života. Proto se musíme trochu podrobněji podívat na svět.

Na půdě neživé hmoty se rozvíjí rostlinný a živočišný život. Od něho se zřetelně odlišuje člověk, který je na jedné straně mnohonásobně provázán s přírodou, ale na druhé straně ji přesahuje svým duchovním vědomím vlastního já. Může se postavit proti světu, může svůj život vést v určité svobodě osobního života a cítí za to odpovědnost. Má schopnost chápat svým myšlením prostor a čas. Je schopen poznávat Boha a je povolán k lásce k Bohu. **Je konečnou bytostí s nekonečnou dynamikou v srdci.**

Lidské bytí je tedy více než jen vzniknout, být, není to bod, nýbrž linie. Podle obsahů, které v lidském životě spatřujeme, rýsujeme tyto linie.

Nejdříve to probíhá jako v ostatní přírodě. Biologická životní křivka: nejdříve stoupá, pak setrvává nahoře a nakonec klesá, až skončí. Životní energie, kterou je možno přirovnat k péru hodin, pohání životní procesy podle přirozenosti určité doby, pokud se nevyskytne

násilná překážka (např. nehoda).

Nad touto linií je jiná, ne vždy paralelní křivka: rozvoj **vědomí**. Jenom člověk ví, že žije, a může nakládat se svým životem. Tato linie začne stoupat později než biologická a zpravidla také dříve končí. I přes vnější závislost na biologické základně vyvíjí se lidský duch vnitřně nezávisle. Jeho nejvyšší a nejnižší body se nekryjí s nejvyššími a nejnižšími body biologickými. Materialismus neuznává tuto svéprávnost duševního a zbavuje tak člověka kulturních základů.

V poslední době vzniká určitý druh humanismu, který pokládá tyto dvě linie lidského života za dostačující a skutečně uznává pouze tyto dvě. S větší nebo menší ateistickou pózou nabízí tento humanismus umění, vědu a životní standard, abychom mohli lehčeji snášet biologickou konečnost a pokládali život i při vši jeho omezenosti za radostný, smysluplný a lidsky důstojný. Tento humanismus se tlačí do popředí vždy, když nábožensky daný smysl života se z vědomí vytrácí a na druhé straně se hledá určitý přijatelný idealismus.

Ale náš život má ještě **třetí** dimenzi. Od počátku našich dějin nám zůstalo určité vědomí, že náš osud leží na linii, která z Boha vychází a k Bohu vede. Ať už této transcendenci dáváme jakékoliv jméno, nemůžeme ji vyloučit, aniž by nevznikly velké škody. Jednoznačné jistoty a obsahového naplnění náboženského vědomí se lidstvu dostalo **skrze dějiny Zjevení**, nejposledněji skrze evangelium Ježíše Krista. Otevřenost ducha pro nekonečné a všeobjímající přivádí člověka do Božího společenství.

Co znamená tato skutečnost pro lidskou důstojnost v nemoci a ve smrti?

Především že pokud jde o biologickou dimenzi, proti konečnému rozpadu sil zůstáváme

nakonec pasivní a bezbranní. Druhá dimenze uvolňuje mohutné duševní síly, které se mohou vzepřít tělesnému sestupu. Nezlomná vůle k životu a krása duše nad propastí nemocného těla mohou na nás silně zapůsobit. Ale ani tyto síly nemohou podstatně změnit jednosměrnost našeho života. Nakonec smrt odejme duchu možnost udržet své tělo.

Teprve třetí linie našeho života vede dále. Bolestná zkušenost ohraničenosti a konečnosti nemůže být překonána ničím, co se samo nachází uvnitř těchto hranic. Jenom Věčné může naši existenci osvobodit od zákonů času, jen Bůh nás může spasit. Zde se stává přímo hmatatelné, jak radikálně se změní životní pocit člověka, když se stane křesťanem. Najednou je všechno jiné, jakmile stojíme na jiné, vyšší rovině. Rozhodnutí padne, když je rozhodnuto o konečnosti a nekonečnosti našeho života. Jen nedostatek bdělosti nám brání, abychom poznali lapidární jednoduchost této nám nabízené alternativy, jenom nedostatek logiky nám brání, abychom podle svého rozhodnutí pociťovali až v posledním zákoutí své duše buďto ryzí zoufalství, nebo ryzí důvěru.

Podle křesťanského pojetí spočívá objektivní záchrana lidské důstojnosti v otevření hranic k Bohu, který nám umožňuje nezrušitelnou budoucnost. Subjektivně tomu odpovídají božské ctnosti víry, naděje a lásky. **Jen člověk, který doufá v Boha, jedná sám v sobě důstojně**, protože božskými ctnostmi vyjadřuje celou dynamiku své Bohem dané existence jak v čase, tak ve svém povolání k věčné účasti na Bohu.

Lidská důstojnost v nemoci a smrti obsahuje tedy etický imperativ, který je možno nejstručněji vyjádřit takto: **Je to důvěra v Boha, která překonává všechny krize.**

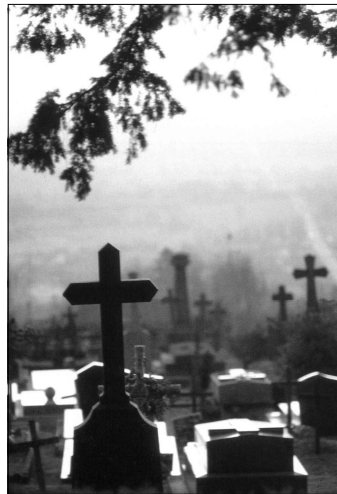
Der Fels 11/95
Překlad -lš-

Listopad

V měsíci, ve kterém padá listí, jde světem vždy znovu a obzvláště naléhavě poselství o umírání.

Smrt je přírodní zákon, neúprosný, strašný, a současně majestátný zákon...

Smrt je také trest. Když se díváme na smrt, pak vidíme, jak je tomu s hříchem: že je to znehodnocení, sestup z výše svobody do otroctví, znovuupadnutí na nižší stupeň...

Smrt je konec doby naší zkoušky, okamžik, kdy bude vysloven konečný ortel o nás. Církev nás učí, že v okamžiku smrti nastupuje náš osobní soud, který jednou provždy rozhodne o hodnotě nebo nehodnotě každé duše... Můj Bože, jaký to musí být blesk, který nás prosvítí až do poslední nitky, který vynese na světlo nejtajnější hnutí naší duše, který nezanechá nejmenší pochybnosti o podstatě a hodnotě našich jednání a našeho života. Ale buďme si jisti: smrt to jen vynese na denní světlo. To, co ohlásí, to už všechno bylo v nás... Teprve když budeme za hranicemi času, poznáme ortel o sobě i ortel o druhých. Je tu jedna výjimka: jsou lidé, kteří již odešli a jejichž věčný osud již známe. Víme, jak Bůh posoudil jejich život. A to všechno byli ti hodní lidé, kteří se stali svěťci... Není to myšlen-

Pokračování na str. 6

Smrt je ukončením pozemského života. Naše životy jsou odměřeny časem, během něhož se měníme, stárneme, a jako u všech živých bytostí na zemi smrt se jeví jako normální ukončení života. Toto hledisko smrti dodává našim životům naléhavost: pomýšlení na to, že jsme smrtelní, nám pomáhá uvědomit si, že máme jen omezený čas k uskutečnění své existence. (KKC 1007)

Smrt je důsledkem hříchu. Učitelský úřad církve, hodnověrný vykladatel tvrzení Písma svatého a tradice, učí, že smrt vstoupila do světa pro hřích člověka. Ačkoliv člověk vlastnil smrtelnou přirozenost, Bůh stanovil, že nezemře. Smrt tedy odporovala plánům Boha Stvořitele a vstoupila do světa jako následek hříchu. „Tělesná smrt, které by byl člověk ušetřen, kdyby nebyl zhrěšil“, je tedy jeho „posledním nepřítelem“, který má být přemožen. (KKC 1008)

Smrt je Kristem přeměněna. I Ježíš, Boží Syn, podstoupil smrt, jež je příznačná pro lidský úděl. Avšak navzdory smrtelným úzkostem ji vzal na sebe úkonem naprostého a svobodného podrobení se vůli svého Otce. Ježíšova poslušnost proměnila prokletí smrti v požehnání. (KKC 1009)

Smrtí Bůh volá člověka k sobě. Proto může křesťan zakoušet vůči smrti podobnou touhu, jakou měl svatý Pavel: „Mám touhu zemřít a být s Kristem“ (Flp 1,23); a může proměnit podle Kristova příkladu svou vlastní smrt v úkon poslušnosti a lásky k Otci. (KKC 1011)

ka plná útěchy, která projasňuje smrt Kristových učedníků? A je tu útěcha ještě jasnější:

Smrt je pro svaté, pro dobré, pro spravedlivé, návratem k Bohu a k Boží věčnosti... Komu se smrt jeví v tomto světle, pro toho ztrácí svou hrůzu, pak už není něčím nevyhnutelným, nýbrž něčím vytouženým.

Konečně může být smrt zjevením naší lásky k Bohu. Může být tou nejkrásnější bohoslužbou, jakou jsme kdy slavili, nedokonalější modlitbou, nejkrásnějším úkonem lásky a věrnosti, nevznešenějším klaněním Bohu, jakého jsme schopni...

Tak jako se Ježíš připravoval na smrt, když svůj život proměnil na život oběti, která byla korunována smrtí, tak můžeme i my proměnit svůj život na oběť Bohu za spásu světa. To je nejlepší příprava na smrt... A nejkrásnější modlitbou umírajícího, kterou může vyslovit, je modlitba sebeobětování: Hle, přináším ti, Otče, svůj kalich života. Je nyní plný. Podávám ti jej...

*Petr Lippert TJ
(1879–1936)*

Svatý Josefe, ty jsi patronem umírajících. Prosím za všechny, kteří musí v tuto hodinu zemřít. Stůj při nich v hodině smrti.

Doprovázej svou přímlovou ty z našeho středu, kteří jako první předstoupí před Boží tvář.

Poslední dny mého otce

Raisa Maritainová

Raisa Maritainová je manželkou známého filozofa J. Maritaina, kterého Pavel VI. nazýval svým učitelem. Pocházela z ruské židovské rodiny. Neúnavné hledání pravdy ji přivedlo spolu s mužem ke katolické víře. (Viz Světlo č. 15/99) Ve své knize »Velká přátelství« vypráví, jak byl její starý otec na smrtelné posteli pokřtěn, dříve než zemřel blaženou smrtí

Můj otec zemřel 24. února 1912. Viditelný průnik Boží milosti projasnil a zmírnil pro nás i pro něho poslední tři dny jeho pozemského života.

Naši rodiče, které přestup nás tři děti ke katolictví nejdříve zarmoutil a naplnil zoufalstvím, nakonec se s tím smířili, když viděli, jak je náš nový život šťastný.

Když se v Rusku dal někdo pokřtít, stalo se to, pokud si mohli moji rodiče vzpomenout, vždy jen za tím účelem, aby byl rovnoprávný s ostatními občany. A tímto druhem židů velice pohrdali. Ale když ke křesťanství přestoupil žid ve Francii, chtěl se v očích mých rodičů odloučit od svého národa a od antisemitismu a dopouštěl se tím velké zrady na své velké nešťastné rodině. To nemohli ani schválit, ani si vůbec vysvětlit.

Teprve když rodiče poznali hloubku našich náboženských důvodů, a moje sestra a já jsme teprve díky přestupu ke křesťanství začaly tušit velikost a poslání Izraele, byli poněkud vlídněji naladěni a byli nakonec ochotni zvážit naše důvody. Uplynuly téměř tři roky, než se projevíly slabé náznaky vnitřní změny. Tak jsme počátkem roku 1910 konstatovali u otce vášeň pro varhanní hudbu, která jej často přiváděla k návštěvě kostelů. Dobrovolná návštěva kostela byla pro žida vždy již znamením toho, že křesťanství zásadně neodmítá. Jak je to možné, že jsem jeho rostoucí vlídnosti vůči nám již tehdy nerozuměla?

Na Bílou sobotu chodila maminka s Věrou ve Versailles do

kostela Notre Dame a o velikonoční neděli doprovázel můj otec Jakuba. Když pomíneme tyto ojedinělé výzvy, zachovávali jsme v této věci velkou zdrženlivost. Jen můj otec tu a tam udělal nějakou poznámku, kterou nám chtěl jednoznačně dát najevo, že se křesťanstvím zabývá.

Bůh je trpělivý, mnohem trpělivější než jeho tvorové. Došlo k tomu, že jsme museli napravovat hrozné následky špatně pojatého úsilí o obrácení, které podnikli u našich rodičů naši nejlepší přátelé. Například paní Bloyová jim napsala v oněch bolestných okamžicích, kdy tak bolestně prožívali naše obrácení: »Oni ukřižovali našeho Pána Ježíše Krista!« Tento emfatický výlev neřekl jejich prostému rozumu nic, chápali ovšem jeho smysl slovně, a to je hluboce zarmoutilo.

Léta plynula a nepřinášela rozhodnutí. Moji rodiče se přestěhovali také do Versailles. Čas od času prozradila nějaká nenápadná poznámka mého otce, že přemýšlí o náboženských problémech. Chvěla jsem se strachem, abych nejednala v nevhodnou dobu, když jsem se konečně rozhodla, že dám otci rusky psaný katolický katechismus. Několik dní nato položil pár otázek, které svědčily o tom, že jej četl, a jednoho dne se mě zeptal, co znamená hřích proti Duchu svatému.

2. února 1912 můj otec těžce onemocněl a brzy nato prohlásili lékaři jeho stav za beznadějný. Prožívali jsme dny plné úzkosti a bolesti. Poprvé prožívám, jak se smrt blíží k člo-

věku, kterého miluji; a jak jsem milovala právě jeho! Bylo mi, jako bych jeho duši stále nosila ve své duši, jako by mi bylo určeno bránit bytost, která je bezbranná kvůli své dobrotě a prostotě.

Nepočítá v bolestech své těžké nemoci s tím, že Jakub, Věra a já mu budeme nápomocni na cestě pravdy a smrti? Nemá právo počítat s námi, když tvrdíme, že tu cestu známe? To všechno temně pociťujeme. Ale jak s ním máme vůbec o tom mluvit? Myslí na křest, ve kterém jeho děti našly jistotu a radost? Na co vůbec věří? Čtrnáct dní zachovával tvrdošíjně mlčení. Snad doufal, že se uzdraví. Máme se do toho vměšovat a přidat tak k bolestem z nemoci ještě strach ze smrti? Budeme mít tu strašnou odvahu? Ale možná že už sám myslí na smrt, snad čeká, že Bůh mu dopřeje síly, aby se mu podíval do očí a dá mu dar víry?

Modlíme se ke všem svatým nebe, zvláště ke sv. Barnabášovi, patronu našeho křtu, a k Panně Marii Lasalettské, aby se náš otec uzdravil a aby mu Bůh dopřál čas, aby pochopil... protože teď by to bylo strašné, znepokojoval jej, když je tak nemocný.

A zatímco se takto modlíme za svého otce, ovládne každého z nás pocit klidu a důvěry. Jakub poznává, že v oblasti milosti si můžeme vyprosit vše.

Ale náš otec se již nemá uzdravit. Když Jakub 21. února vstoupil časně ráno do jeho pokoje, uviděl na jeho tváři znamení smrti. Dal zavolat lékaře, našeho přítele doktora Lagrainna. Mezitím jsem přišla i já. Můj otec těžce dýchá, jeho zrak je zkalený. Zdá se, že není při vědomí.

Když přišel kolem 10. hodiny lékař, je náš otec o něco čilejší a prosí nás, abychom je nechali chvíli samy. Vyšli jsme z pokoje.

Po několika minutách otevřel doktor Lagraine dveře a řekl

s dojetím: »Pojďte, máte dobrého otce!«

Můj otec se na lůžku posadil, jeho tvář byla vážná a klidná. Vysvětluje nám, co se stalo: »Prosil jsem lékaře, aby mi řekl pravdu o mém stavu, a on mi odpověděl, že by mě mohl uzdravit jedině zázrak.

Pak jsem se ho zeptala: »Doktore, vy jste věřící?« Klekl si vedle mě a odpověděl: »Ano.«

»A když mi řekl pravdu o mém zdravotním stavu, chci se připravit a přijmout křest.«

Obrátil se ke své ženě, jako by prosil o dovolení. Doufá, řekl, že jí tím nezpůsobí žádné starosti. Moje matka odpověděla s pláčem, že neodporuje.

Všichni jsme věřili, že smrt je velmi blízko. Doktor poklekl vedle nemocného, kterému bude kmotrem. Jakub bere lahvičku se svěcenou vodou z La Saletty a křtí jej ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého. Dostává jméno Juda Barnabáš. V radosti se na nás všechny snaší Boží pokoj.

Jakub spěšně přivádí Věru. Protože byla nemocná, nechťeli jsme ji volat, ale to jsme netušili, že věci budou mít dnes ráno tak rychlý spád. Sotva ji otec uviděl, řekl jí: »Jsi šťastná, moje malá?« On sám zářil štěstím, jeho přivřeně oči se měkce leskly. »Jsem šťastný,« řekl mé matce. »Je mi, jako by mi ze srdce spadl těžký balvan, Eiffelova věž!« Byla Popeleční středa 21. února 1912.

Náš zásah, který jsme s takovým strachem připravovali, byl tedy oprávněný. Nezbylo nám než všemi prostředky bojovat za uzdravení. Fyzická změna byla tak velká, že jsme věřili, že se opět zotaví.

Z náboženského hlediska jsme nic víc nežádali. Je v něm dar nevinnosti a Boží milosti. Tu náhle slyšíme, jak říká, že by chtěl přijmout všechno, co Církev nabízí nemocným, a že by chtěl mluvit s knězem, který mu nedá spát a setrvá s ním dvě tři

hodiny v rozhovoru. Řekl to jasným hlasem. Přál by si také, aby jej navštívil biskup z Versailles Mons. Gibier. Pak prohlásil: »Nyní mi musíte dát na krk medailku!« Ve své peněžence nosil zázračnou medailku Panny Marie a medailku sv. Benedikta, které od nás kdysi přijal jako dárek. Přidali jsme malý křížek a medailku Panny Marie

Lasalettské. Pak se zeptal: »Jak se mám modlit? Já neumím francouzsky číst.« Podala jsem mu list papíru, na kterém byl ruskými písmeny Otče náš a vyznání víry ve francouzštině. Poklekla jsem vedle něho. Poprosil o své brýle a slabikoval namáhavě a s veškerou vážností svatá slova, zatímco já jsem mu pomáhala s překladem některých míst. Zeptala jsem se ho, zda odpouští svým nepřátelům. »Ó jistě!« odpověděl s úsměvem.

Ten kousek papíru se svými prvními modlitbami něžně pohladil a položil si jej na srdce. V noci jej odloží, ale pak po něm opět natáhne ruku a při svém smrtelném zápasu jej drží na své hrudi.

Ještě o Popeleční středě ráno mě prosí, abych jej naučila dělat kříž. Tak dělá své první kro-

ky křesťanským životem. A nikdy nezapomeneme, s jakou vážnou zbožností se zvolna žehnal a říkal: »Ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého.«

Aby vyhověl přání mého otce, přivedl Jakub jednoho z kněží katedrály, našeho přítele faráře Courttellemonta, kterého informoval o situaci. Můj otec s ním má dlouhý rozhovor

Dobrým příkladem se zasévá dobré semeno; a Láska nás všechny nutí k rozsévání.

Josemaría Escrivá

by zcela stačily modlitby mého otce. Náboženský vývoj mé matky se měl dokonat zvolna a nenápadně.

I tento den se otec cítil dobře. Jeho mír nic nerušilo. Příští den 23. února přišel biskup z Versailles, aby mu udělil svátost biřmování. Hluboce dojat vírou a důvěrou umírajícího, plakal biskup spolu s námi všemi a řekl: »Nyní jste bojovník Boží.«

Takto zaopatřen, v průběhu tří dnů přijal všechny svátosti a odraz jejich světla se zračil na jeho tváři, nastoupil můj otec svůj poslední smrtelný zápas. Čas od času něco zmateného vyslovil a vyjadřoval znovu a znovu naději, že se uzdraví. Několikrát opakoval, že je šťastný a že i my musíme být šťastní.

Chodila jsem z pokoje do pokoje a nemohla jsem snést pohled na umírajícího otce. Jakub naopak jej neopouštěl a setrval u jeho lůžka. Když nastal 24. únor, krátce před čtvrtou hodinou slyšel, jak otec říká: »Milý Bože, zachraň můj život!« Jakub se k němu naklonil a šeptal mu něžně: »Milý Bože, obětuj ti svůj život.« A můj otec opakoval: »Milý Bože, obětuj ti svůj život!« A to bylo jeho poslední vydechnutí.

Měl ve smrti krásný, vznešený obličej. Mír naplnil celý pokoj. Byli jsme vyčerpaní jako po boji, který si vyžádal všechny síly duše i těla. Ale v naší bolesti převládal Boží mír, který naplňoval až do konce srdce našeho otce.

Můj milý Jakub mu vystrojil krásný pohřeb s hudbou, protože si pamatoval, že otec poprvé vstoupil do chrámu, aby slyšel varhany.

*Podle R. Maritain:
Die großen Freundschaften
Překlad -Iš-*

Oslavy volby Svatého otce

V pondělí 25. října se v katedrále sv. Víta na pozvání papežského nuncia Mons. Giov. Copsy shromáždili biskupové ČR, představení řádů a množství duchovenstva a věřících, zástupci Parlamentu, Senátu a vlády ČR, zástupci jiných křesťanských církví, diplomatický sbor a mnoho jiných hostů. Při mši sv., kterou celebroidl apošt. nuncius arcib. G. Coppa, pronesl českobudějovický biskup Mons. dr. Antonín LIŠKA tuto homilii:

Milé sestry, milí bratři, dnešní oslava volby Svatého otce papeže Jana Pavla II. je něco jako státní svátek katolické Církve. Myslíme na toho, který na místě Kristově stojí v jejím čele.

Po té vnější, řekněme diplomatické stránce, je tu stát Vatikán – ale za ní – nebo pod touto stříškou je něco velikého – mohutná stavba Kristovy Církve. A v ní má papež podstatnou úlohu v čele Božího lidu.

Všechna moc, síla a sláva – i starost a tíha dne i horka – má původ od Ježíše Krista. On Církev založil jako dům na skále a jako sloup a základ pravdy, Petra a jeho nástupce ustanovil pevným základem jeho trvání, neomylným strážcem pravdy a svorníkem jednoty.

Ty jsi Petr, to je skála, a na té skále zbudují svou církev. Moc zla ji nepřemůže. Božský zakladatel viděl, kolik útoků, bouří, prudkých vln se přivalí na tento dům na skále – a zaručuje, že jej nic nezničí. Jistě – mohou vlny vydrolit, vymlít kámen, bouře může strhnout kus střechy, ale stavba jako celek pevně stojí. Dokud je zakotvena a protože je zakotvena na skále, na Petrovi, na věrnosti jeho nástupců, na věrnosti víře.

V naší době ničí přírodní prostředí a přírodní krásy nejen normální eroze přírodních sil. Tyto ohrožující ničivé síly jsou znásobeny otráveným a otravujícím vlivem člověka na prostředí. K něčemu takovému – k exhalacím, k toxickým látkám – můžeme přirovnat některé současné názory, vehementně propagované a prosazované. Je to starost naše, aby nenarušily skálu, ale je to také – a neúčinněji – starost Boží, Kristova. *Na té*

skále vystavím svou církev, na skále tvé víry, a nepřátelské moci ji nepřemohou.

Tam, kde stojí Církev skála – tam se upírají naše zraky, naše naděje, naše důvěra: Moci zla – doslova *brány pekelné – ji nepřemohou. Ty jsi Petr, a na této skále postavím svou církev.* Na místě Petrově stojí skála, nástupce a následník Petřův, Jan Pavel II.

Petřův nástupce je správcem Boží stavby, Církve. Tobě dám klíče nebeského království. Je to obraz, se kterým se setkáváme i ve SZ: *Na jeho rameno položím klíč: jestliže otevře, nikdo nezavře – jestliže zavře, nikdo neotevře.* To je úloha Petra i jeho nástupců, úloha autority Církve. Připomeňme si k tomu slova Kristova: *Království proti sobě rozdělené zpusťne a dům na dům padne.*

Vinou lidí, ve které byla vždy – vedle kritiky nedostatků a špatností, vedle snahy o nápravu i dávka pýchy a přesvědčení o vlastní jediné správné cestě – tedy naší vinou došlo v dějinách k mnoha rozdělením, k mnoha zmatkům i bojům, i k mnohým projevům nejen nelásky, ale i krutosti. – Jakým dobrodiním je služba jednotě, ochrana pokladu víry, stráž neporušených mravů. – Snad ukážete na to, že i někteří Petrovi nástupci byli špatní, ano, velmi špatní, ale Kristus vyvedl vždycky v takových případech svou Církev z bažiny na pevnou cestu evangelia.

Ty jsi Petr, a na této skále zbudují svou církev.

Kromě tohoto výroku Kristova, zachyceného v evangeliu sv. Matouše, máme o Petrovi a jeho nástupcích ještě další důležitý výrok v evangeliu Luká-

šově (22,31–32): *Šimone, Šimone, satan si vyžádal, aby vás směl protřít jako pšenici; ale já jsem za tebe prosil, aby tvoje víra nezanikla. A ty potom, až se obrátíš, utvrzuj své bratry.*

Petr a ti, kdo po něm následují, mají utvrzovat víru apoštolů a všech, kteří uvěří.

To je nesmírný dar, záruka pravé, správné, věrné víry. Petr – papež – jsou jejími garanty.

Má přitom neomylné přispění Ducha pravdy.

Tento úkol, toto pověření, toto vybavení neomylností ve věcech víry a mravů, mělo veliký význam v dějinách Církve, má nesmírný, podstatně důležitý význam i v naší době. Snad nikdy se nevyrojilo tolik tak různých a tak rozkladných názorů jako v tomto století, a možná v jeho druhé polovině.

Zdá se mi nejhorší a nejnebezpečnější názor, že člověk je naprosto svobodný, absolutní pán, že se nemusí dát ničím vázat, že může volit vždy to, co on sám vidí a pokládá za dobré a správné, že všechno, i mravní normy a příkázání, jsou dobově podmíněné – že o všem je možné stále diskutovat – a že tohle se projevuje i u těch, kteří by měli pěstovat pravdu a být jejími učiteli a obhájci. Jistě, člověk musí jednat, jak mu říká svědomí – ale to musí být správné, pravdivé.

Jestliže Kristus Pán řekl apoštolům: *Kdo vás slyší, mne slyší, kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá,* potom zcela jistě ten, kdo neslyší papeže, kdo jeho naukou a jeho vedením pohrdá, pohrdá samým Kristem. Je takřka nepochopitelné, jak mnozí tento výrok Kristův neznají a nechťejí znát. – Ale zase je třeba vážit si těch teologů, kteří víru ozřejmu-

ji, vysvětlují, snaží se ji formulovat tak, aby ji chápali a přijímali lidé naší doby.

Když si tohle vše uvědomíme, naplňuje nás úcta a radost, že na místě Petrově je skálou, nositelem klíčů, strážcem pravdy Jan Pavel II., veliký papež a veliký člověk.

Obdivujeme a radujeme se, jak moudře a odvážně řeší mnohé nedorozumění, jak moudře a jasně učí mnohé tomu, co nebylo jasně řečeno, jak věrně střeží a vykládá Kristovo evangelium. Jak otevřeně přiznává chyby Církve a pokorně se za ně omluví. Jak jasně ukazuje cestu do budoucnosti.

Nelze než obdivovat šíři záberu jeho encyklik a apoštolských listů, ve kterých vyslovuje jasně nauku víry a mravů, jak je podána v Božím zjevení a v tradici a jak je ji třeba přijímat v naší době. S velikým uznáním myslíme na to, co vykonal a koná pro ochranu lidského života a lidských práv, pro sociální spravedlnost v dnešním světě, pro spravedlnost a mír, jak v naší době rozumu a techniky poukazuje na soulad víry a rozumu, jak na svých apoštolských cestách a při velkých shromážděních „hlásá slovo vhod i nevhod“, jak je dovede říci mládeži.

Svatý otče, naše láska a oddanost vás provází prosbou, aby nejvyšší Pastýř Církve byl stále s vámi se svým Svatým Duchem, který je světlo a síla i odpočinek a útěcha.

A určitě naše přání by nebylo celé a vám milé, kdybychom je nesměřovali skrze Pannu Marii.

V závěru mše sv. oslovil přítomné sám nuncius Mons. G. Coppa (viz článek Svátek Svatého otce na str. 9).

Svátek Svatého otce

Projev apoštolského nuncia arcibiskupa
G. Coppy 25. října 1999

Na konci této mše svaté, kterou jsme obětovali za Svatého otce u příležitosti výroční slavnosti začátku jeho pontifikátu, bych chtěl poděkovat vám všem zde přítomným: svým spoluobčanům; představitelům pražského života politického, sociálního a uměleckého; milým kolegům z diplomatického sboru, kněžím, řeholníkům a řeholnicím, svým bratřím z jiných církví a křesťanských společenství.

Vzpomínali jsme na dvacátý první rok služby Jana Pavla II. v obecné Církvi a děkovali jsme Kristu, že jeho viditelný zástupce ji vykonával – přes svůj věk – neúnavně a s mladistvou energií. Připomenu nejdůležitější jednání za poslední rok. Apoštolskou návštěvu v Mexiku a v St. Louis ve Spojených státech; další, na projevy bohatou, v Rumunsku; až dosud nejdelší vykonanou v Polsku; posléze v Mariboru ve Slovinsku; neuvádím návštěvy v různých italských městech.

Mezi nejvýznamnější dokumenty patří bula „Incarnationis mysterium“ k vyhlášení Velkého jubilea roku 2000 a oznámení, že se papež chce modlit na místech zjevení a vykoupení: ve vlasti Abraháma, otce naší víry; na Sinaji, kde Mojžíš dostal od Boha Zákon, tóru; a na svatých mís-

tech života, smrti a vzkříšení Ježíše Krista.

Nezapomínám ani na činnost papeže ve prospěch míru na konci tohoto tak znesvářeného století: na mírové výzvy pro Kosovo a misi Monsignora Taurana v Bělehradě, kam byl vyslán, aby vyjádřil prezidentovi papežovo hluboké znepokojení ze stávající situace; a zcela nedávno opakované žádosti o mír a respektování lidských práv ve Východním Timoru.

V listopadu minulého roku měl papež zvláštní shromáždění synodu biskupů v Oceánii; a není tomu dávno, co takové skončilo pro Evropu a zúčastnil se jej kardinál Vlk a dva další biskupové.

Konečně audience, projevy, magisterská akta a obřady, mezi nimiž je třeba alespoň připomenout beatifikaci otce Pia de Pietrelcina.

Sestry a bratři! Svatý otec nás nyní uvádí do třetího tisíciletí: je to duchovní průvodce Církve, ale také všeho lidstva.

A vyslovení toho neznámého triumfalismus, ale je to jenom konstatování skutků. Není ve světě taková osobnost, která přitahuje více obecného obdivu. Mí kolegové z diplomatického sboru dobře vědí, že téměř všechny země světa si chtějí udržet bilaterální a srdečné vztahy se Svatým stolicem. Papež je stále více milován, především mladými.

Moji drazí, zde přítomní přátelé. Jsem šťasten, že mohu tlumočit Jeho Svatosti Janu Pavlovi II. vaše přání, která se vznášejí k Bohu za jeho apoštolskou misi. Ať nám jej Bůh ještě dlouho zachová!

Děkuji vám ještě jednou a očekávám vás všechny v arcibiskupském paláci na recepci k počtu Svatého otce.

Pluralita a polarizace (2)

Při výzkumech religiozity se Česká republika ocitá na jednom z posledních míst v Evropě. Vysvětluje se to nejčastěji jako důsledek dlouhodobé ateistické politiky komunistického režimu, jehož pozice byly usnadněny protirímskou a protirakouskou mentalitou našeho národa...

Ve srovnání se sousedním Rakouskem, které je tradičně katolickou zemí, kde komunisté nikdy nepůsobili, nedosahuje u nás trend odpadu od Církve a stupeň vnitrocírkevního rozpolcení zdaleka takových rozměrů jako u našich jižních sousedů. (Není to paradoxní, že organizované pokusy o vnitrocírkevní liberalistické reformy u nás jsou financovány z Rakouska?) Zdá se, že i bez čtyřiceti let komunistické nadvlády by na tom Církev v naší společnosti byla sotva lépe, ne-li dokonce hůře. Tato situace se spíše než na ateistickou propagandu váže na vývoj společnosti směrem k hojnosti a blahobytu.

Církev ovšem vystupuje jako představitelka a hlasatelka odlišných ideálů a především odlišných morálních hodnot. Členství v Církvi je spojeno s určitými ne vždy pohodlnými požadavky a nároky...

Tyto nároky a požadavky se ve své podstatě netýkají pouze členů Církve, nýbrž všech lidí, neboť jsou interpretací záměru, který měl Stvořitel, když dal vznik a život lidskému rodu. Lidstvo se na počátku svých dějin s Bohem rozešlo a celá jeho další existence a vývoj jsou dějiny spásy, tedy dějiny Božího úsilí o postupný návrat lidstva k Bohu. Církev je Bohem ustanovenou institucí, jejímž posláním je zprostředkovat styk člověka s Bohem. Je jak Bohem autorizovanou tlumočnicí jeho vůle, tak nositelkou Bohem nabízené nadpřirozené pomoci, kterou člověk potřebuje, aby

mohl dosáhnout svého cíle. Jestliže člověk opouští Církev, nezabývá se morálními povinnostmi, které Církev hlásá, nýbrž jen nadpřirozené pomoci, kterou má v Církvi k dispozici.

Církev je sice institucí nadpřirozeného původu a nadpřirozeného charakteru, ale současně je složena z lidí. Tato lidská složka Církve s sebou nutně nese také lidské slabosti a hříšnost. Neoslubuje právě tento lidský činitel nadměrně její postavení?

Členové Církve jsou zároveň členy světské, sekulární společnosti, která se vyvíjí zcela autonomně. Vývoj společnosti, který je výsledkem lidské činnosti, ovlivňuje zpětně myšlení lidí. A toto smýšlení nemůže tedy nějakým způsobem nepronikat i do Církve. To je patrné především tam, kde je tento vývoj nejdále, tedy v průmyslově vyspělých zemích.

Není to důkaz, že Církev nedrží krok s vývojem?

V dřívějších dobách se člověk musel spoléhat především na osvědčenou zkušenost svých předků, které se důsledně přidržel. Pro společnost na tomto stupni vývoje mělo tedy zachování tradic a zvyklostí velký význam. Zachovávat je, tedy být konzervativní, nemělo negativní, nýbrž pozitivní charakter. Tato relativní stabilita myšlení do značné míry korespondovala s neměnností církevního učení a církevních tradic.

Vědecký a technický pokrok tuto situaci zásadně změnil. Obrátil pozornost od toho, co se dosud tradovalo jako bezpečné a spolehlivé, k novým, dosud neznámým způsobům řešení, které se osvědčují jako efektivnější a výnosnější. Toto soustavné hledání nového přineslo společnosti nečekané možnosti, jak

Pokračování na str. 10

ovládnout přírodní síly, které dosud ovládaly člověka, a spolu s tím dosahovat zvyšování životní úrovně: odstraňovat námahu, kterou lidé museli vynakládat na zajištění základních potřeb, osvobozovat se postupně od toho, co člověka omezovalo a vázalo, takže mohl zvyšovat své bezpečí, pohodlí a požitky. To v něm probouzí stále větší pocit nezávislosti. Životní způsob člověka moderní doby je veden heslem: s minimálním vynaložením námahy dosahovat maximálního prospěchu. Do popředí zájmu vstupuje především úsilí o úspěch a zisk.

Ale člověk za této situace přecenil sám sebe. To, čeho dříve dosahoval svou vlastní tělesnou silou a zdatností, hbitostí, zručností a dovedností, bystrostí a postřehem, svěřil uměle vytvořeným nástrojům. To vede postupně k určité jednostrannosti v jeho rozvoji, k z pohodlnění a zchoulostivění, k oslabení určitých dříve samozřejmých schopností. Člověk vytrvale směřuje k tomu, zbavovat se toho, co vyžaduje námahu, úsilí, přemáhání, a to nejen v oblasti zajišťování životních potřeb. Technický rozvoj mu umožnil vytvářet nejen to, co nezbytně potřebuje, ale i to, co je nadbytečné. Tak mnoho z toho, co mělo dříve přirozený charakter, nahradily věci uměle vytvořené, a to nejen v oblasti materiální. Markantně se tato situace projevuje v oblasti kultury a zábavy. Produkuje se přemíra prostředků pro pouhou zábavu, která nevyžaduje mnoho úsilí. Člověk potřebuje pro sebe radost, kterou může nacházet ve své práci i v rozptýlení a změně. Jestliže např. chtěl dříve uspokojit svou potřebu po estetickém zážitku, musel pro to něco sám podniknout: musel si sám zazpívat, zahrát na ten či onen hudební nástroj. Nyní mu technický rozvoj umožnil vytvořit si tolik náhražek, že se od něho takřka žádné aktivní úsilí

nevyžaduje. Dříve vyráběl to, co potřeboval. Nyní se jeho potřeby vyvolávají uměle a nadbytečně, aby spotřeboval to, co nadměrně produkuje.

Znamená to, že Církev patří k těm, kdo varují před jednostranností vývoje a pokroku?

Životní způsob člověka se stále rychleji měnil a zpočátku se zdálo, že jediné k lepšímu. A časem se objevily i stinné stránky. Jednostranné z pohodlnění na straně jedné a opět jednostranné přetěžování na straně druhé se ukázalo pro lidskou osobu škodlivé do té míry, že vystavily člověka hrozbě tzv. civilizačních nemocí. Člověk tomu začal čelit opět po svém: umělými prostředky a chemickými produkty farmaceutického průmyslu, které opět po čase ukázaly i druhou negativní stránku mince. Nakonec dochází k paradoxu, když člověk, který před časem pohrdl tím, co bývalo »staré«, »tradiční«, »osvědčené«, začíná zkoumat a vracet se k tomu, jak si jeho předek počínal v době, kdy byl zcela odkázán jen na přírodu a staletými ověřenou zkušenost předků. Člověk je nucen konstatovat, že jeho lidská, biologická i psychologická přirozenost se nemění tak, jak se mění hmotné či společenské podmínky, a zachovává si stále stejné potřeby a nároky, jejichž dlouhodobé zanedbávání se zákonitě vymstí.

Církvi jde o více než o návrat k přírodě. Blahobytem a pohodlím změněný způsob života se však projevil negativně také v duchovní oblasti. Jestliže si navykne vyhýbat se všemu nepříjemnému, sebezáporu, sebezpřemáhání, námaze a odříkání, které jsou spojeny se zachováváním kázně a řádu, jeho duševní schopnosti zleniví, zchoulostiví, jakoby zakrňují. Člověk už tak narušený hříchem a náchylný ke zlému oslabuje svou vnitřní sílu a schopnost panovat sám nad sebou a nad svými sklony. Civilizační chorobou člově-

ka nejsou jen cévní choroby, cukrovka, rakovina a stres, ale také neschopnost panovat nad svými nejnižšími živočišnými pudy.

Pudová složka je ovšem složkou přirozenou...

Problém je v tom, že člověk zneužívá svou svobodu a vynalézavost k tomu, aby své tělesné pudy podněcoval a užíval proti řádu a potřebám své přirozenosti. Tak jak s odklonem od přirozeného způsobu života člověk ztrácí zdroj přirozených radostí vyššího typu, sahá po uměle provokovaném potěšení a rozkoši a nakonec se na ně dívá jako na nezbytnou součást a smysl svého života. Protože však výsledné uspokojení je ve skutečnosti nepřirozené, tedy nedokonalé a nedostačující, provokuje jen jeho úsilí o další zintenzivnění zálib, které mohou mít velmi rafinovanou podobu, ale v podstatě se obracejí k nejnižším lidským pudům. Tento styl života si vytvořil dokonce své »výrobní odvětví«. To prohlubuje nutně zaměření jen na sebe samého v převládající egoistické mentalitě. Jejím ovocem je otevřená nebo více či méně kanalizovaná smyslnost a pýcha.

Zdá se skutečně, že míra egoismu (osobního, skupinového i nacionálního) nemá v dosavadním vývoji lidstva obdoby...

»Pokrokové« lidstvo se už nevrací, nýbrž znovu odvrací od Boha. Bůh se odkládá do muzea spolu se starými výrobními nástroji a ukázkami minulé kultury. Tento odklon vyjádří někteří výslovně, a třeba až vulgárně, jiní jej zaobalí do filozofických spekulací, které všechny mají společný podtext: zdůvodnit tak či onak, že člověk má boha sám v sobě, protože »bývaly« Bůh je produkt lidské fantazie z doby, kdy byl člověk příliš závislý na vnějších okolnostech, které ještě nedokázal

ovládnout. Nakonec se člověk domnívá, že když se v mnoha směrech vlastním úsilím vymánil ze závislosti na vnějších podmínkách a přírodních silách, může se zbavit také závislosti na tradičních morálních příkazech minulosti a odbourat odvěká ochranná tabu.

Nyní se můžeme vrátit tam, kde jsme začali. Jestliže za této situace někdo trvá na tom, že takové chování odporuje odvěkému Božimu zákonu, musí nutně narazit na odpor. Boží požadavky tlumočené Církví se dostávají do rozporu s životní praxí.

Nikoliv. Životní praxe se dostává do rozporu s Boží vůlí, a to nejen u lidí, kteří už stojí mimo Církev, ale také u nemalého počtu jejích vlastních členů. Sekularizace není jen samovolný vývoj, ale i strategie a záměr. Moderní společnost potřebuje, aby Církev jako nepřizpůsobivou překážku na cestě za svým egoistickým zbožštěním nějak odstranila. Když se to nedaří ani dlouhodobým násilím, nastoupí se cesta asimilace a zesvětšťování Církve, která není o nic méně záměrná než násilné pronásledování.

Podívejme se, co je obsahem požadavků různých hlasů a dnes již organizovaných hnutí, které se všemožně snaží dosáhnout, aby Církev ustoupila ze svých pozic a vyšla lidem vstříc: všechny tyto požadavky se přímo nebo nepřímo točí kolem otázek té či oné formy zdrženlivosti, tedy sexuality: připustit antikoncepci, tolerovat předmanželský pohlavní život, legalizovat rozvod a homosexuální vztahy, zrušit celibát, tedy všechno věci, směřující k tomu, aby nebyla nutná zdrženlivost, sebezápor, kázeň. Jestliže pomýlený kněz horuje pro větší »svobodu dítek Božích« v Církvi, má ve skutečnosti na mysli svobodu v oblasti sexu. Šesté a s ním spojené deváté přikázání je přímo i nepřímo nejspodnějším

Svatý farář Arský 11

a nejlivnějším základem vnitrocírkevního rozdělení a polarizace. Zde tkví hlavní důvod nespokojenosti s učitelským úřadem, autoritou papeže a poslušností v Církvi. Odtud pramení také většina moderních věroučných bludů, které tou či onou cestou směřují k zpochybnění závažnosti a závaznosti Božích přikázání a božské autority Ježíše Krista jako Božího Syna a hovoří o »neudržitelnosti teologických pravd«. To je důvod mytologizace evangelia, aby bylo možno popřít nebo alespoň zamlžit to, co dokazuje božství Ježíše Krista, zpochybnování jeho božství pak ústí ve znevažování eucharistie a svátosti pokání. Zde je důvod pro banalizaci hříchu, pekla a ďábla. Zde je hlavní kořen odporu vůči účtě k Panně nejčistější a jejímu Neposkvrněnému Srdci. Ale jsou zde i kořeny všeho indiferentismu, etického subjektivismu a permissivnosti.

Není třeba právě zde hledat hlavní důvod vnitřního nesouladu a rozdělení v Církvi, o kterém se mluví také jako o »polarizaci«?

Je to polarizace názorů na nejvyšší kritérium, polarizace názorů na to, co je nejvyšší autoritou, zda je to Bůh a jeho neměnný zákon, tak jak jej tlumočí Církev, nebo je to člověk a jeho názor opírající se o názor většiny. Tato polarizace však není skrz na skrz negativní. Je více těch, kteří nejsou spokojeni s tím, v jakém stavu se nachází současná Církev. Rozpor je v protichůdném názoru na to, co se má přizpůsobit. Přibývá těch, kteří se domnívají, že tímto stavem jsou vinni sami křesťané, protože nežijí tak, jak by jako křesťané měli žít. Proto vytvářejí společenství a hnutí, která se vracejí ke kořenům a usilují o prohloubení křesťanského života, tak aby odpovídal příkladu a přikázáním Pána a Mistra Ježíše Krista. Tak tomu

Pokračování na str. 14

Nakonec spolubratři prohlásili, že je buďto světec, nebo šarlatán. Není divu, že byl v roce 1823 očerněn u biskupského úřadu v Belley.

O tom, co farář Vianney v té době vytrpěl, si těžko můžeme udělat představu. Nazvali jej jansenistou, protože měl obzvláště dobré výsledky. Ale nikdo mu nemohl dokázat ani to nejmenší a v celé jeho knihovně nebylo ani jedno jansenistické dílo. Kromě jiných bludů a falešných nauk vycházel jansenismus z toho, že lidem nesmí být doporučováno časté svaté přijímání a adorace před Nejsvětější svátostí. Ale farář v Arsu dělal přesný opak toho, co chtěl jansenismus: nikdo nevkládá tolik důvěry do Boží milosti jako on, nikdo tolik nepracoval na tom, aby spolupůsobil s Boží milostí, ale nikdo také nevedl věřící tak horlivě, aby důstojně a často přijímali Nejsvětější svátost oltářní.

I on byl člověkem své doby. Tehdy se v církvi zachovávala větší přísnost při kázáních i při morálním poučování než dnes. Jestliže se nechtěl vystavit výtkám svých církevních představených, musel se podle toho zařídít a jednat. Ale jeho způsob jednání byl tak korektní, že žalobníky odkázal sám biskup jasnými a jednoznačnými slovy:

»Nevím, zda je farář z Arsu chytrák, ale vím, že je to osvícený člověk!«

Tak bylo rýpalům odzvoněno a farář Vianney mohl dále kráčet svou cestou. Neměli bychom však po něm z té doby žádnou písemnou památku, kdyby jeho farníci sami nezachovali jeho poznámky z výuky náboženství.

Jak farář Vianney ještě jako mladý kněz postupoval, můžeme ukázat na jednom příkladu. Ars bylo místo, kde se nadmíru odávali zábavám. Lidé se pachtili za kdejakou podívanou a tancem.

Farář měl knihu, která se objevila v roce 1839 – »Způsob, jak vyučovat lid zvláště na venkově«. Napsal ji jeden univerzitní profesor v Paříži. Tou knihou se Vianney řídil, aby učinil přítrž nadměrným zábavám.

Tento kněz, který nebyl s to složit v semináři zkoušky, osvědčil při svých výkladech takovou ostrost ducha, že nad tím můžeme jen žasnout. Tak např. v jednom kázání o tanci prohlásil: »Jednoho dne jsem stál před velkým ohněm. Vzal jsem plnou hrst slámy a hodil jsem ji do ohně s příkazem, aby nehořela. Lidé, kteří stáli kolem, se mi smáli a špičkovali: „To si můžete pěkně říkat, ale nikdo nezabrání tomu, že sláma přece jen shoří.“ A co jsem měl těm lidem na to odpovědět?

A vy, dobré matky, co si o tom myslíte? Poznáváte se v té věci, nebo ne?... Ještě se vám nestalo, že jste řekly dceři: „Promě za mě, jdi si tancovat, ale dej na sebe pozor.“

A pak začal jeho hlas znít neúprosně ostře: »Ďábel objímá taneční lokály jako zeď zahrady. Tanec je provaz, kterým satan stáhne nejvíce duší do pekla. Kdo jde tančit, nechává svého anděla strážného za dveřmi, a uvnitř ho nahradí ďábel, takže v tančárně je za chvíli tolik ďáblů jako tanečníků a tanečnic.«

Stalo se jednou, že do vsi přišel vesnický muzikant, aby hrál k tanci. Farář Arský mu nabídl dvojnásobek sumy, kterou by dostal za své vystoupení, jen aby šel hned dál svou cestou. V tanci viděl farář Vianney nástroj zkázy pro mladé lidi.

I když jej to stálo mnoho námahy, nakonec zůstal vítězem.

JEHO PASTORAČNÍ ÚSPĚCHY

Konečně se faráři Vianneyovi podařilo, aby dosáhl ve své farnosti úplného obratu. Jeho ustavičná modlitba a příkladně

kněžské chování spojené s velikou dobrotou a štědrostí vůči farníkům působily v duších přímo zázraky. Již po několika letech byl Ars k nepoznání.

Když se již po dvou letech rozšířila fáma, že biskup zbavil Ars jeho faráře a pověřil jej péčí o jinou farnost, napsal jeden seminarista z Lyonu zámecké paní v Arsu, která jej podporovala na jeho studiích: »S velkým překvapením a politováním jsem se dověděl, že Ars ztratil svého faráře. Božská Prozřetelnost poslala tohoto faráře, aby tuto farnost opět obnovil. Z hloubi duše si přeji, aby jeho nástupcem byl kněz stejné horlivosti, aby živý křesťanský život, který nyní vládne v Arsu, zůstal zde nadále zachován.«

Tím je zcela jasně řečeno, jakou proměnou v krátké době farnost prošla.

Farář Vianney sám napsal 7. listopadu 1823 své dobré »matce Fayotové« v Robinu: »Jsem v jedné malé farnosti, která je plná horlivosti a slouží Bohu celým srdcem.«

Když vyzval své farníky k účasti na pouti k Panně Marii na Fouvriér, na pahorek poblíž Lyonu, 6. srpna 1823, zúčastnili se jí všichni, kdo jen mohli odejít z domu. Procesí vyšlo z Arsu o půlnoci a vrátilo již za noční temnoty.

Kromě toho, že farář Vianney vypomáhal zvláště ve zvědných okolních farnostech, postaral se záhy i o to, aby se v jeho farnosti konaly lidové misie. O výsledku těchto misí napsala Kateřina Lassagnová: »Způsobily v lidských srdcích přímo revoluci... Působení milosti bylo tak veliké, že jen málokdo v Arsu byl proti. ...Bylo skutečně dojemné, jakou horlivostí lidé v těch dnech žili. *Strach z druhých lidí byl zde něčím zcela neznámým: každý se styděl, když nekonal dobro a nebral své náboženství vážně.*« Dokonce zatvřelí muži, kteří dlouhá léta nebyli u svátostí, šli do sebe a začali nový život. (Pokračování)

Nové »kameny úrazu« darwinismu

Stojíme u konce »omylu století«?

Proč tolik lidí stále trvá na Darwinově evoluční teorii? Snad jen proto, že je to jediná alternativa k Božímu tvůrčímu aktu? Autor tohoto článku odkrývá slabiny a protiřečení tohoto »omylu století«.

Wolfgang Kuhn je emeritním profesorem univerzity v Saarbrücken.

Od objevení Darwinova hlavního díla »O původu druhů« v r. 1859 byla jeho vývojová teorie jednou z nejspornějších. Její odpůrci již několikrát triumfovali a mysleli, že stojí u »smrtné postele darwinismu«. Ale vždy znovu se podařilo jejím ocelovým zastáncům udržet ji při životě navzdory všem námitkám a kritice. A to ani ne tak novými vědeckými poznatky, jako spíše více či méně duchaplnými hypotézami. A přitom to byl sám Darwin, který od samého začátku položil tak říkajíc sekeru na celou budovu své teorie, když ji vybudoval na zcela nepřiměřených a falešných základech. Vycházel při svém pokusu vysvětlit ustavičný, stále vyšší vývoj jednotlivých druhů až k člověku bez cíle, bez smyslu a bez plánu, čistě mechanicky, ze zkušeností s pěstováním zvířat a rostlin. Tak jak člověk pěstoval a rozmnožoval pro své účely zvířata a rostliny se stále lepšími vlastnostmi, tak to má probíhat i v přírodě, a to docela divoce a neřízeně. Má zde existovat odpovídající výběr neboli selekce nových variant v neúprosném boji o bytí. Tato »selekce« má do všeho vnést nakonec řád, onen řád všeho živého, který věřící

člověk od pradávna obdivoval v tvořivém Božím díle. Můžeme označit za ironii osudu, že toto pro celou Darwinovu teorii základní a nosné přirovnání dokazuje přesný opak toho, co chtěl Darwin dokázat. Zcela se zamlčuje, že zušlechťování, které člověk záměrně provádí, nevede ve skutečnosti vůbec k žádnému vyššímu vývoji. Právě naopak. Výsledky těchto cílevědomě plánovaných a prováděných šlechtění se na »volné noze« vůbec neprosazují a nejsou zde schopny přežít. I když pomineme, že zatím nebyl vypěstován ani jeden jediný nový druh (a Darwinovi šlo právě o to), vypěstované segregované odrůdy jsou méně životné pro »boj o život« než jejich divocí předkové. Stačí jen srovnat vlka, který je prapředkem všech psích ras, s pudlem nebo čínským pinčem či jinou rasou. Žádná z nich není schopna přežít ve volné přírodě, kde žijí lišky, znovu rozšíření rysi a havrani, ani jednu zimu. Jak dlouho může zůstat naživu ušlechtilá dojnice bez intenzivní lidské péče a třeba jen bez dojení? Všechno, co člověk pro sebe výběrově vypěstoval, bylo by samo o sobě určeno k rychlému zániku.

Bezjaderná rajčata a pomeranče jsou nesporně výhodné, jenže bez schopnosti vytvářet semena a bez speciálních lidských zásahů vymřou již v první generaci.

Všechny dosud pozorované mutace vůbec nevedou, jak musí tvrdit darwinismus, chceli vysvětlit zdánlivý vyšší vývoj, k většímu počtu informací, nýbrž právě naopak, ke ztrátě informací. Vzpomeňme jen na bezrohovinové hovězí druhy, na

bílé domácí kachny a husy (po ztrátě pigmentu), na vepře s řídkou a chudou srstí nebo na povalečské psí rasy. Domestikovaná, tedy účelově vyšlechtěná zvířata, jak konstatuje polský genetik M. Giertych, jsou v důsledku tohoto pěstění geneticky chudší než jejich divoce žijící předkové. Tato ztráta informací je činí ve volné přírodě bezbrannými a bez lidské pomoci jdou vstříc své záhubě. Říká: »Existuje mnoho příkladů negativní nebo neutrální mutace, ale neznám ani jediný příklad, který by mohl dokumentovat pozitivní mutaci.« Nikoliv. Je zcela nesporné: Darwinova teorie vychází ze zcela falešných předpokladů, spočívá na neudržitelných základech! Mutace a selekce v boji o život nemohou ani v nejmenším dokázat rozličnost fosilních a žijících druhů. Matematik a lékař M. P. Schützenberger označil v r. 1996 přirozenou selekci za »zcela nedostačující evoluční faktor«, Lee Spenter, rovněž matematik, poukázal v před nedávnem vydané knize »Nic není náhoda« na základě moderní informatiky, že mutacemi nové informace nejen nevznikají, nýbrž, jak ukazují naše příklady, se ztrácejí. Ke stejnému výsledku dospěl informatik W. Gitt a další. Již v r. 1986 se proslavil M. Deuton knihou »Evoluce v krizi« a právník Ph. E. Johnson knihou »Darvin před soud!«

Neredukovatelná komplexnost

Naposled se objevila zdrcující kritika evolucionismu v r. 1996 v knize »Darwinova černá skříňka« biochemika M. Be-

he. Uvádí zde početné biochemické, i pro laika srozumitelné morfologické příklady pro skutečnost, kterou nazval »neredukovatelná komplexnost«, a vysvětluje tento pojem názorně na příkladu pasti na myši. Ta spočívá, jak známo, z destičky, na které je pomocí šroubů připraveno pohyblivé rameno, o které se opírá silná ocelová pružina. Rameno je po natažení drženo držákem uchyceným v otvoru malého plíšku, na jehož druhém konci je návnada. Stačí slabý dotyk, aby se držák uvolnil, a rameno prudce udeří. Kdyby chyběl jeden jediný díl, třeba jeden šroubek, celý komplex by byl nefunkční. Závěr: Jakýkoliv komplexní a primitivnější předstupeň této pasti je nemyslitelný. Ale živé organismy jsou neobyčejně komplexnější organizované než past na myši. Tím nemyslitelnější je jejich odvozování od méně komplexních vývojových předstupňů. Ve skutečnosti představuje každý orgán, nemluvě už o celém organismu, příklad neredukovatelné komplexnosti. Postačí, když si uvedeme dva poměrně jednoduché a snadno pochopitelné příklady: První je před několika lety objevený pohonný elektromotor obyčejné střevní bakterie (*Escherichia*) a velmi účinná »slzotvorná pistole« našeho brouka prskavce obecného (*Brachynus trepitanus*).

Onen neuvěřitelně výkonný elektromotor bakterie *Coli Bacterium*, jehož průměr má třicet tisíc milimetrů, odpovídá svou stavbou modernímu elektromotoru, což je ohromující. Jeho jednotlivé díly, i přes nepředstavitelně nepatrnou tloušťku, jsou složeny s neuvěřitelnou přesností a vloženy do neprodyšných membrán buňky této bakterie. Ve spodní vrstvě se točí plotýnkový rotor v pevném prstenci, který má funkci statoru. Jeho kolmo stojící osa je stabilizována ložiskem ve vnější membránové vrstvě. Mimo tělo bakterie končí tato osa dlouhým

Jelikož vědci se nemohou ptát po bytí a smyslu a všude postupovat tak, jako by Boha nebylo, chybí jim jakákoliv duchovní orientace, ze které vyplývá užitečnost a smysl životního standardu.

H. Staudinger, J. Schlütter: Věřohodnost zjevení a krize moderního světa

bičíkem, se kterým je spojena zvláštním kolénkem. Je pouze dvacet tisícín milimetru dlouhá a její průměr je pouhých třicet miliontín milimetru. A přece otočí tento malinký elektromotor svým bičíkem nejméně stokrát každou vteřinu. Je to skutečně elektrická energie, která pohání tento motor. Spodní vrstva buněčného obalu představuje díky zvláštnímu složení bílkovinné struktury nevodivou plotničku kondenzátoru, který je zvenčí nabit pozitivně a uvnitř negativně. Elektrické napětí dosahuje hodnoty 0,2 V. Přitom využití energie je tak ideální, že tento bakteriový motoreček daleko zastíní všechny naše nejmodernější motory. Dieselmotor využije asi 35 % energie své pohonné hmoty, zatímco zbytek, tedy hlavní část, se bez užítu promění v teplo a nenávratně se ztrácí. Obyčejný motorek střevní bakterie představuje nástroj, který je neuvěřitelný zážrak, neboť proměňuje chemickou energii zcela bez ztráty na energii elektrickou.

Není třeba se ani nijak zvláště zmiňovat, že tento navýsost komplexní, bezchybný a fungující elektromotor není v žádném případě výsledkem dlouhodobého evolučního vývoje krok za

krokem. Je totiž funkční, jenom když je komplexní a hotový tak, jak jej dnes nacházíme.

Střílna 8 mm dlouhého broučka prskavce obecného slouží k odstrašení nepřátel, jako jsou hladoví ptáci, pomocí navýsost účinné pistole na slzný plyn. V zadní části trupu tohoto broučka jsou žlázy, které ústí ve velkém zásobníku. Uzávěr tohoto zásobníku je možno pomocí zvláštního svalu otevírat a zavírat. Když se otevře, proudí obsah směsi složené z více chemických látek (hydrochinon, metylhydrochinon a peroxid vodíku) do zvláštní silnostěnné spalovací komory. Ta je obklopena žlázami, ve kterých vznikají účinné látky, které se absorbují do spalovací komory. Tam vyvolávají bouřlivě probíhající chemickou reakci, při které vznikají nejen sřízavé sloučeniny zvané chinony, nýbrž současně se uvolňuje kyslík. Při tom vzniká tlak, který stlačuje chemickou látku a dojde k tak prudké reakci, že směs dosáhne teploty kolem 100° C a vyrazí z otvorů v zadečku broučka.

I v tomto případě by nehotově, teprve se vyvíjející představně byly zcela nefunkční a podle Darwinovy teorie by musely být v neúprosném boji o život

odhozeny jako neužitečná přítěž. V obou případech je komplexnost neredukovatelná.

Absolutní zhroucení teorie

Právě tyto zcela nesporné poznatky představují druhou sekeru, kterou Darwin sám vložil do své teoretické výstavby. Vyznal totiž ve svém hlavním díle otevřeně a čestně: »Jestliže by se ukázalo, že existuje tak komplexní orgán, který by se nemohl vytvořit nesčítelnými drobnými postupnými změnami, pak se celá moje teorie **absolutně zhroutí**. Jak mohl již v r. 1859 tušit, že biologický výzkum odhalí v budoucnu tisíce a tisíce takových orgánů, ať už to bude každý organismus jako celek nebo jednotlivé jeho orgány jako »neredukovatelná komplexnost«, která nemůže vzniknout postupným sčítáním jednotlivých náhodných mutací, a že tedy se celá jeho teorie zhroutí?

Na otázku, jak to, že i za dnešních dnů stále existují biologové, kteří neochvějně trvají na Darwinově evolucionismu navzdory jeho slabostem a protikladům, odpověděl anatom

Dostačující interpretace světa bez »hypotézy« Boha je podle dnešních poznatků nemožná.

*H. Staudinger,
J. Schlütter:*

*Věřohodnost zjevení
a krize moderního světa*

a antropolog Sir Arthur Keith s obdivuhodnou otevřeností:

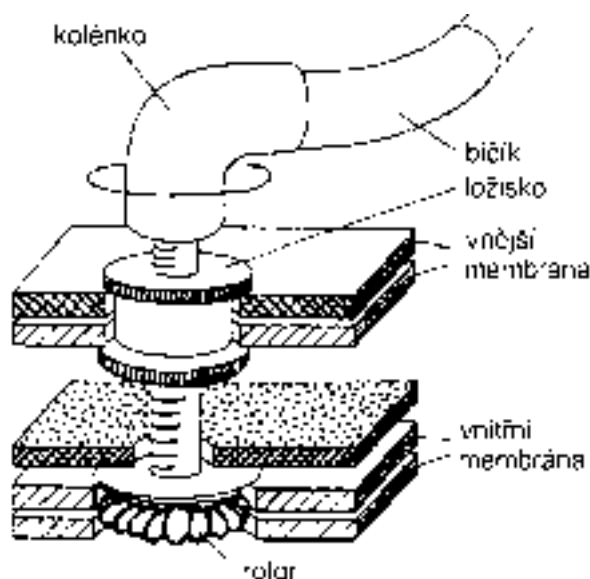
»Evoluce je nedokázaná a nedokazatelná. My věříme na ni jenom proto, že je to jediná alternativa tvůrčího aktu Boha, a ten je pro nás nepřijatelný!«

Nedávno potvrdil známý genetik R. Lewontin z Harvardu tuto pravou příčinu, proč trvá na »omylu století«, jak sám nazval Darwinovu teorii, když přiznal: **»Nemůžeme připustit, že božská noha vkročila do dveří!«**

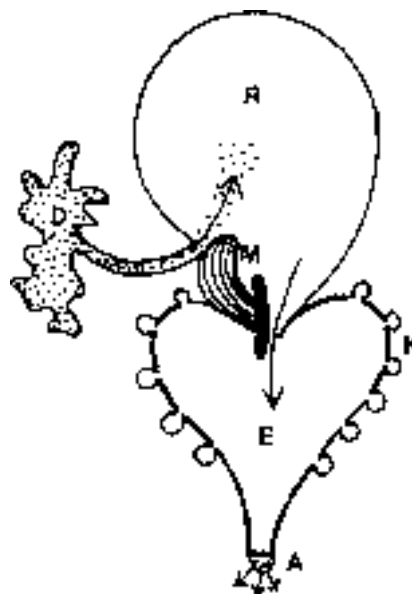
Cizí výrazy

- redukovat** – omezit, zmenšit
- komplex** – souhrnný celek
- neredukovatelná komplexnost** – soubor, jehož počet prvků nelze snížit
- mutace** – změna
- evolucionismus** – hypotéza o vzniku živého světa vývojem

Obrázek 1 – Elektromotor bakterie

Obrázek 2 – Chemická laboratoř prskavce obecného

- A = tryska
- D = žláza, ve které se tvoří různé plyny
- E = spalovací explozivní komora
- K = žlázy pro tvorbu katalyzátorů, které se předávají do spalovací komory
- M = sval pro uzavírání průchodu ze zásobníku
- R = zásobník pro směšování plynů

Pokračování ze str. 11

bylo v Církvi od pradávna. To-
muto upřímnému úsilí o oprav-
dovost a důslednost v následo-
vání Krista vděčíme za vznik
mnišského a řeholního života
v Církvi a za nepřehledný zá-
stup svatých a světic.

**Ale jiní se naopak domnívají,
že tento nesoulad existuje, proto-
že Církev nerespektuje ony
změny, kterými člověk a vyspě-
lá společnost prochází. Domní-
vají se, že dnes už není možno
zachovávat přikázání v jejich
původním obsahu. Proto jejich
reformní úsilí si vytklo za cíl
změnit Církev.**

Chtějí ji změnit zdola, ale až
nahoru. Ztratili ze zřetele její
božský původ a nadpřirozený
charakter. Nechtějí vystoupit
z Církve, nýbrž vystoupit v Cír-
kvi. Chtějí po ní, aby uznala, že
lidé mají právo žít tak, jak si
zvykli a jak jim to vyhovuje,
protože tak žije dnes už většina
lidí. Má-li Církev pouze legali-
zovat jako fait accompli to, co
si lidé sami svým způsobem ži-
vota uzákonili, znamená to, že
se má vzdát své autority a při-

znat tak to, co bylo napsáno
v první větě komunistické ústa-
vy, že totiž »veškerá moc pochá-
zí z lidu«.

Je příznačné, že jejich úsilí
také napodobuje svým způso-
bem taktické postupy, jakými se
ateističtí revolucionáři domáhali
moci. Podobně jako oni se sna-
ží opřít o lidové masy. Proto je-
jich doménou a förem jsou pře-
devším hromadné sdělovací
prostředky, ve kterých prezen-
tují své požadavky důmyslně
tak, aby vyprovokovaným ve-
řejným míněním získali většinu
na svou stranu a zahrnali církevní
představitele do úzkých. Úče-
lovými a tendenčními anketa-
mi a průzkumy a manipu-
lacemi s míněním i s interpretací
dat se pokoušejí dokázat hierar-
chům, že jsou stále více gene-
rály bez vojska, a na druhé straně
povzbuzují věřící, kteří se ve
svém životě nemohou tak či
onak vyrovnat s Božími a cír-
kevními přikázáními, aby se
nebáli a začali je ignorovat, proto-
že tak budou stále více ve vět-
šině, které se jistě nakonec po-
daří vynutit si změnu všeho ne-
pohodlného. Přitom vystupují

v roli lidumilných zastánců
a ochránců těch, kterým Církev
svou neústupností křivdí a které
tak poškozují v jejich nezada-
teľných »lidských právech«.

Tomuto úsilí jsou ale stále na
překážku vedle neústupné části
hierarchie jiné lidové masy, kte-
ré naopak v důsledném dodržo-
vání Božích a církevních přiká-
zání vidí smysl svého života. Ne
že by nikdy nehřešili, ale v kaž-
dém hříchu vidí urážku Boha,
kterého prosí o milosrdenství
a usmiřují ho. Tyto lidové masy
se spontánně scházejí na pout-
ních místech, dokáží trávit noci
ve společných bděních, adora-
cích a modlitbách, pořádají ma-
riánská večeraďla a fatimské
pouti, modlí se růženec, slaví se
zbožnou a pokornou úctou prv-
ní pátky a první soboty a vítají
takové příležitosti, jako bylo pu-
tování Panny Marie Nazaretské,
aby se setkali s něčím hmatatel-
ným, co mohou svou rukou po-
hladit a dát tak najevo svou víru
a oddanost, důvěru a lásku.

**Jak se však vyrovnat s trvají-
cím trendem odpadů od Cír-
kve?**

Církev budou nadále od-
pouštět ti, kteří ji vnitřně již dří-
ve tak jako tak opustili, protože
si mysleli, že je možné sloužit
dvěma pánům: Bohu i mamonu,
Bohu i tělu, Bohu i sobě. Soci-
ologové se mylně domnívají, že
tyto odchody ukazují na nevě-
rohodnost Církve. Církev by
byla nevěrohodná, kdyby ji
opouštěli světci jako otec Pio,
Matka Tereza, otec Kolbe, otec
Šuránek, Anička Zelíková. Cír-
kev nepotřebuje většinu, ale ty,
kteří svým životem dokazují, že
všechna Ježíšova přikázání
jsou s jeho milostí splnitelná,
a padají před ním na kolena
v pokorném úžasu: *Pán můj
a Bůh můj! Ke komu půjdeme?
Ty máš slova věčného života.*

**Je tu ale mnoho těch, kteří trpí
nejistotou, kteří upřímně hleda-
jí...**

a těm je třeba poskytnout jed-
noznačné a věrohodné svědec-
tví, nikoliv znevažující ústupky.
Může si však Církev ještě do-
volit, aby jejím jménem vystu-
povali ti, kteří z ní vnitřně již
vystoupili a kteří její autentické
svědectví zpochybňují?

Katolická beseda Kopřivnice pro Vás připravila již šestý cyklus přednášek

MANŽELSTVÍ A RODIČOVSTVÍ aneb JAK PROŽÍT HARMONICKÉ MANŽELSTVÍ

ve dnech 27.–28. listopadu v Katolickém domě v Kopřivnici

PROGRAM:

27. 11. – sobota

8.00 hod. – P. Václav Filipec SDB, Manžel-
ství jako povolání

10.00 hod. – MUDr. Dana Procházková,
Partnerské vztahy

13.00 hod. – MUDr. Maria Fridrichová, Plá-
nované rodičovství – nový život v křesťan-
ské rodině

15.00 hod. – doc. Rudolf Smahel, Základy
křesťanské výchovy

17.00 hod. – mše sv. v chrámu sv. Bartolo-
měje v Kopřivnici

28. 11. – neděle

9.00 hod. – zájezd na Hukvaldy, Ondřejská
pouť s účastí na mši sv., prohlídka hradu
a obory (návrat kolem 13. hod.)

15.00 hod. – koncert folkové hudební sku-
piny Učedníci z Hradce Králové

Katolický dům se nachází poblíž centra,
5 min. od nádraží ČD, 20 min. od nádraží
ČSAD, parkoviště je přímo před Katolickým
domem. Stravování individuálně, nebo
v rest. Katolického domu za přijatelné ceny
(menu 40–60 Kč). Ubytování cca 20 min.
pěšky na ubytovně „Pod lesem“ nebo na
ubytovně „Včelín“ v centru města (150 Kč).
Cena za přednášku je 20 Kč, autobusem na
Hukvaldy za 30 Kč, vstupenka na nedělní
koncert – 30 Kč.

Uzávěrka přihlášek k ubytování, příp. snída-
ni a zájezdu na Hukvaldy, je 22. 11. 1999.
Bližší informace získáte a přihlásit se může-
te na adrese:

Katolická beseda, Štramberská 378, 742 21
Kopřivnice, pí. Blahutová, tel. 0656/812 606
Po–Pá 8.00–15.00 hod., nebo záznamník
0656/802 122.

Srdečně zveme a těšíme se na vás!

Katolická beseda Kopřivnice

Medžugorje 4. 12.–10. 12., 27. 12.–2. 1. –
1 500 Kč. **Mexico City – Guadalupe** 17. 3.–
25. 3. letecky – 29 990 Kč. **Izrael 2000**
14. 2.–21. 2. letecky – 19 390 Kč, 13. 3.–
20. 3. letecky – 19 490 Kč; 6. 4.–13. 4. le-
tecky – 19 990 Kč. **Izrael speciál** 28. 4.–
11. 5. s plavbou přes Středozemní moře
a zpět letecky – 21 990 Kč, 22. 5.–3. 6. le-
tecky a zpět s plavbou přes Středozemní
moře – 22 490 Kč. V Izraeli vždy polopenze,
kvalitní hotel, pojištění, vynikající průvodce
a program, odlet z Prahy. U kombinovaných
zájezdů loď – letadlo navíc program na trase
přes Itálii, Řecko + ostrovy Rhodos, Kypr, uby-
tování v kajutách. **Peru** 14. 6.–24. 6. letecky
– 39 990 Kč, velký okruh po stopách Inků aj.
CK Avetour – Jiří Chválek,
Fr. Kupky 445, 518 01 Dobruška,
tel./fax 0443/219 29, 0602/441 670, 0601/245 864

**Připomínáme, že v čísle 42
jsme podrobně informovali
o předplatném Světa
na rok 2000.**

Víra je taková, jak je ustanovená

Když sv. Pavel hovořil v prvním listě Timoteovi o *sana doctrina* – zdravém učení (4,7), muselo mu být jasné, že přibývá těch, kterým zdravé učení nejde do krámu. V druhém listě Timoteovi to vyjadřuje znovu ještě důrazněji, zvláště ve čtvrté kapitole. Nebude třeba pro ty, kterým *sana doctrina* nevyhovuje, pořídit nějaké nové evangelium? V listu Galaťanům říká Pavel energicky: *Hlásá-li vám někdo evangelium odchylné od toho, které jste přijali, buď proklet* (1,9).

Mluvíme tedy oprávněně o *depositum fidei* – pokladu víry.

Přirozeně, dogmata víry mají svoji historii, mnoho tvrzení bylo sestaveno teprve tehdy, když bylo třeba reagovat na bludy, s nimiž vystoupili heretikové. Hermann Vogt, profesor teologie z Tübingenu, napsal: **»Můžeme říci: Matkou vyznání víry jsou bludné nauky.«** V prvních stoletích to byli gnostikové, kteří se domnívali, že pravdy potvrzené zjevením a vírou Církve je třeba *zpochybňovat*. Je toto nebezpečí dnes překonáno?

Pius X. viděl stejné nebezpečí u modernistů, kteří chtěli osvícenství, které tak proniklo do profánní oblasti, zanést také do oblasti víry a křesťanských tajemství. To je velký blud. Dnes je třeba se zamyslet nad dobře míněnými, ale chybnými pastoračními motivy některých pokrokově myslících teologů. Ti se domnívají, že učení víry je třeba předkládat moderním lidem v obsahově pozmeněné a přizpůsobené formě, jinak prý lidé a především ženy z Církve odejdou. Není to nic jiného než ideologicky koncipovaná teze.

Papež Jan Pavel II. je jasnozřivější. Ve svém listě *Ut unum sint* říká tento pastoračně myslící a citící papež: **»Nejde o to, poklad víry přizpůsobovat a měnit význam dogmat, škrtnat z nich podstatná slova a tak přizpůsobovat pravdu chuti doby.«**

Pro proměnlivou víru by žádný věčně smýšlející člověk nemohl ani žít, ani umírat.

Jestliže svět je podle zákonů přírody podroben změně, bylo by nenapravitelným omylem požadovat, aby takovým zákonům

NEJMLADŠÍ ASPIRANTI

Seдемiletá Hyacinta a devítiletý Fratišek Martovi, děti, kterým se Panna Maria zjevila ve Fatimě, budou prohlášeni za blahoslavené 9. dubna 2000 v Římě. Informoval o tom biskup diecéze Leiria-Fatima Serafim de Sousa Fereira. Budou nejmladšími blahoslavenými z těch, kteří nezemřeli mučednickou smrtí. V červnu potvrdila příslušná kongregace fakt zázračného uzdravení dvaadvacetileté Marie Emílie Santos, které se uskutečnilo na přímluvu obou sourozenců. *KAI*

změny byla vystavena i víra. Ti, kteří takové změny podporují, si budou muset brzy uvědomit, že prakticky opustili učení katolické Církve. Podobně jako mnoho bludařů již od prvních křesťanských dob budou si muset vymyslet nějaký příměrný název pro svůj nový »světový názor«. Není tento proces již v pohybu? Snad dá Pán Bůh, že název **katolický** si zachová ze společenských důvodů zatím ještě svůj dobrý zvuk. Společenské a politické se může měnit, ale pravá míra má stále své pevné trvání.

Vilém Studer

Liturgická čtení

Neděle 7. 11. – 32. neděle v mezidobí

1. čt.: Mdr 6,12–16

Ž 63(62),2.3–4.5–6.7–8

Odp.: 2b

2. čt.: 1 Sol 4,13–18

Ev.: Mt 25,1–13

Pondělí 8. 11. – ferie

1. čt.: Mdr 1,1–7

Ž 139(138),1–3.4–6.7–8.9–10

Odp.: 24b

Ev.: Lk 17,1–6

Úterý 9. 11. – svátek Posvěcení lateránské baziliky

1. čt.: Ez 47,1–2.8–9.12 nebo 1 Kor 3,9c–11.16–17

Ž 46(45),2–3.5–6.8–9

Odp.: 5

Ev.: Jan 2,13–22

Středa 10. 11. – památka sv. Lva Velikého

1. čt.: Mdr 6,1–11

Ž 82(81),3–4.6–7

Odp.: 8a

Ev.: Lk 17,11–19

Čtvrtek 11. 11. – památka sv. Martina Tourského

1. čt.: Mdr 7,22–8,1

Ž 119(118),89.90.91.130.135.175

Odp.: 89a

Ev.: Lk 17,20–25

Pátek 12. 11. – památka sv. Josafata

1. čt.: Mdr 13,1–9

Ž 19(18),2–3.4–5

Odp.: 2a

Ev.: Lk 17,26–37

Sobota 13. 11. – svátek sv. Anežky České

1. čt.: Kol 3,12–17

Ž 103(102),1–2.3–4.8–9.13–14.17–18a

Odp.: 1a

Ev.: Mt 25,31–46

Breviář pro laiky

Uvedení do první modlitby dne:	NE	PO	ÚT	ST	ČT	PÁ	SO
	7.11.	8.11.	9.11.	10.11.	11.11.	12.11.	13.11.
Antifona	1136	1150	1637	1734	1587	1708	1768
Žalm	784	783	783	783	783	786	783

Ranní chvály:

Hymnus	1136	1151	1638	1734	1723	1708	1314
Antifony	1137	1151	1639	1183	1587	1214	1770
Žalmy	1137	1152	813	1183	813	1214	813
Kr. čtení a zpěv	1140	1155	1639	1735	1587	1710	1770
Antifona k Zach. kantiku	725	1155	1639	1586	1588	1710	1315
Prosby	1140	1155	1640	1724	1724	1711	1771
Záv. modlitba	725	1156	1640	1586	1588	1589	1315

Modlitba během dne:

Hymnus	1141	1156	792	1187	1203	1219	792
Antifony	1142	1157	1172	1188	1204	1219	1234
Žalmy	1142	1157	1172	1188	1204	1219	1234
Krátké čtení	1144	1159	1641	1190	1206	1221	1773
Záv. modlitba	725	1159	1640	1191	1206	1222	1315

Nešpory:

SO

Hymnus	1132	1145	1160	1642	1736	1727	1714	807
Antifony	1133	1146	1161	1643	1193	1588	1224	808
Žalmy	1133	1146	1161	1643	1193	1729	1224	808
Kr. čtení a zpěv	1135	1149	1164	1646	1737	1588	1717	810
Ant. ke kant. P. M.	724	725	1164	1647	1586	1589	1717	726
Prosby	1135	1149	1165	1647	1731	1731	1718	811
Záv. modlitba	725	725	1165	1640	1586	1588	1589	726
Kompletář	1238	1242	1247	1250	1254	1257	1262	1238

SVĚTLO – týdeník Matice cyrilometodějské. Vydává a tiskne Matice cyrilometodějská v Olomouci v nakladatelství Matice cyrilometodějské, s. r. o., Olomouc. Šéfredaktor Josef Vlček. Vychází s církevním schválením Arcibiskupství olomouckého č.j. 54/98 ord. Církevní schválení se uděluje časopisům jako potvrzení, že v nich nejsou bludy v oblasti víry a mravů. Neznamená to však, že udělovatel schválení se ztotožňuje s názory jednotlivých článků. Adresa redakce a administrace: Dolní nám. 24, 771 11 Olomouc 1; telefon a fax 068/522 28 03 (e-mail: svetlo@ova.inecnet.cz; http://www.ova.inecnet.cz/svetlo). Registrační značka MK ČR 7225. Podávání novinových zásilek povoleno Oblastní správou pošt v Ostravě č.j. 2363/93-P/1 ze dne 23. 8. 1993. OBJEDNÁVKY VYŘIZUJE ADMINISTRACE TÝDENÍKU. Administrace pro Slovenskou republiku: RODENY, Vinohradnícka 11, 949 01 Nitra, telefon 0042187/41 83 83; podávání novinových zásilek povolené SP, š. p. ZsRP Bratislava, č.j. 3335–OPČ zo dňa 21. 5. 1996. Prohlášení redakce: U článků o tzv. soukromých zjeveních, k nimž se doposud církevní autorita nevyjádřila (jako Litmanová, Medjugorje aj.), se podřizujeme konečnému úsudku církve. Nevyžádané nezveřejněné příspěvky nevracíme.

Odesílatel:

Matice cyrilometodějská s. r. o.
EXPEDICE
Dolní nám. 24
771 11 Olomouc 1

Novinové výplatné

Placeno převodem
706 035

UPOZORNĚNÍ! Aktuální knižní nabídku Matice cyrilometodějské s. r. o. se stručnou anotací a s možností okamžité objednávky najdete rovněž na internetové adrese: www.maticem.cz.

Váz., A6, 110 stran, 85 Kč

Primo a Renate-Luise Maioli:
Miluji Ti!
(Kniha o tom, jak vyjádřit lásku)

Autori hovori k partnerské dvojici. Ukazují jemná zakonitá laskyplného vztahu, upozorňují, jak lze předcházet nedorozumění, jak prohlubovat vzájemnou úctu a především lásku. Knižka je vhodná pro všechny, kdo chtějí prohloubit svůj partnerský vzťah v křesťanském duchu.

Formát 260 x 180 mm, 75 Kč

Kalendář 2000

Umělecký stolní pohlednicový kalendář, který obsahuje 13 barevných pohlednic a týdení kalendářium s citáty z Pisma svatého. Fotografie na pohlednicích: Jiří Dvořák a Jan Halády.

Matka Tereza:
Myslenky na každý den

Druhé vydání každodenních krátkých úvah „matky chudých“ nás přivádí k zamyslení nad tématy jako modlitba, chudoba, pokora, svatost apod. Knihu zpestřují fotografické ilustrace.

Brož., 110 x 190 mm, 192 stran, 95 Kč

NAKLADATELSTVÍ
NOVÉ MĚSTO

MCM s. r. o. NABÍZÍ Z NAKLADATELSTVÍ NOVÉ MĚSTO

Uvedené knihy si můžete objednat na adrese:
Matice cyrilometodějská s. r. o.
Dolní nám. 24, 771 11 Olomouc 1

vám...

Představujeme